

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 303. SZÁM

ARA: 50 FILLER

1955. DEC. 25., VASÁRNAP

Világ orvoslatai egyesüljétek!

A MAI SZÁMBOL

Nemzetközi szemle (2. oldal) — Boda István: Vidám karácsonyi történet (2-3. oldal) — Borisz Polevoj: Amerikában láttam (3. oldal) — Elmélet napi kérdései: Harcoljunk a nacionalizmus maradványai ellen (4. oldal) — Fűbián Sándor: Vendégségben a a vendégeivel (5. oldal)

A béke ügye diadalra jut!

(G. L.) A karácsonyt az emberek béke és család ünnepeként tekintik. A tökéletes békében azonban a karácsony napja semmiben sem különbözik a többi hétköznaptól, mert a nyomor, a megalkotottság, a nyomor, a karácsonykor éppen úgy bélyegzőként nevezdik a dolgozóakra, mint bármely szűrés hétköznapon. De továbbmenve, karácsonykor is csakugy folyt az első, majd huszontöt év múlva a második világháború, mint más napokon, karácsonykor is csakugy hullt az ifjúság sírjára a pergőüzben, mint máskor. Az imperialistáknál az elmúlt év karácsonyán csakugy folyt a fémadót szelvény és agresszív Nyugat-európai Unió összelakolása, mint a karácsony előtti, vagy az ünnepek követő napokban. A Szovjetunió felszabadító harcának köszönhetően, hogy a karácsony napja immár tizenkettedjére nem a tökéletes békét, hanem a tökéletes békét hozta a dolgozó nép hazáiba. Most, hogy egy esztendővel ismét öregebbek lettünk, heves, ha visszapillantást véltünk karácsony napján arra a hősies küzdelemre, amelyet a Szovjetunió vezetése több mint 900 millió békétábor az elmúlt hónapokban tett a világon a béke megőrzéséért. Minden becsületese ember tudja és elismeri: a Szovjetunió követelése békepolitikájának eredménye, hogy ebben az évben a számos kedvesen elől és tény ellenére tovább enyhült a nemzetközi helyzet, tovább szélesült az országok táborra, amelyek harcározottan ráleptek a békes egymás mellett és alapján egymással együttműködés útjára.

A Szovjetunió béke ügye törekvő és békét védelmező külpolitikájának egyik legnagyobb sikere, hogy az idén tovább folytatódott a tárgyalások, amelyek oly nehezen indultak meg az előző évben. A szovjet-jugoszláv tárgyalások, a nagy nagyhatalom kormányainak érdekezte és a genfi külügyminiszeri értekezlet, valamint a Szovjetunió és India közötti tárgyalások mind-mind a béke megőrzésének ügyét vittek előre. A béke megőrzésének szempontjából igen nagy jelentőségű volt Grotewohl és Adenauer moszkvai útja, majd fontos megbeszélésekkel folytatott a szovjet kormánykötőtől és afganisztáni látogatása alkalmából. A záróközleményekből kiderült, hogy az indiai egyetemen ezek az indiai országok is határozottan és hivatalosan elfogadják a békes egymás mellett és kölcsönösen elvett és következő harcolnak azok érvényesítéséért a nemzetközi életben. Az év eseményei sorából ki kell emelni a barmduzi értekezletet, ahol 29 ország és afrikai ország kormányai szinten álló küldöttségek sikeresen álltak a békes egymás mellett és elvei mellett, a gramati uralom megszűntetéséért és minden emberi jog elismeréséért. Ez alkalommal a fűl lakosságának többsége szállt síkra a béke mellett.

Az utóbbi hetekben az egész világ figyelmé a szovjet kormánykötőtől indiai útja felé fordult. Ahogy a záróközleményből kiderült, megőrződött és szilárdá vált a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és az Indiai Köztársaság barátsága. Már pedig India, Kína és a Szovjetunió — legyőzhetetlen erő. Az az ügy, amelyért a három állam sikeresen — legyőzhetetlen. A béke ügye még soha nem volt ilyen biztos, ilyen jó és ilyen erős kezelve letéve! Mervehetetlenül erős a három ország, hiszen a világ lakosságának csaknem fele e három országban lakik. Elmondhatjuk tehát, hogy ez évben a békétábor erői megokosodtak és megszilárdultak.

Érthető, hogy a nyugati nagyhatalmak, az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország reakciói — politikások, pártok és újságok —, mint a megláncolt és megvesztett kutya — a békeozgalmom újabb hatalmas sikere miatt, hiszen selyos csapás érte a háború kirobantására irányuló óhajukat. Azonban, ahogy mondja a régi közmondás, a kutya ugat és a karaván halad — a békeozgalmom sem fékezi a tapasztalható agyarkodás és csaholás, halad előre a maga útján.

Ez az út igaz rögös, minden lépésért, minden eredményért harcolni kell! Mindenütt és mindenkinél! A béke ügye mindenkinél ügye, az eszakra lakó eszakra, az afrikai négereknek, a dél-amerikai indiánoknak, a dél-európai dolgozó parasztnak és az amerikai munkásoknak egyaránt életbe vágó érdeke, hogy ne legyen háború. Végül a monopóliumok uralma és vezetése alatt álló nyugati nagyhatalmak reakciói köré minden erejükkel háborúra törekcsenek. A béke kérdése tehát mindenek előtt harc kérdése. Ebben a harcban részt kell venni mindenkinél, fajra, nemre, vallásra, hovatartozásra való tekintet nélkül. Minél többet küzdenek a békéért és minél tudatosabban teszik ezt, annál valószínűbb a béke biztosítása és fenntartása. Az év eseményei beszédesen bizonyítják, hogy mindenfelé egyre nagyobb tömegek szállnak síkra a haladásért és — ami ezzel egyet jelent — a békeért. Szinte nincs a világon egyetlen országa sem, ahol a békeozgalmom az év folyamán ne ért volna el kimagasló eredményt. A brazil, indonéz, szudáni választások eredményei és még szinte megszámlálhatatlan esemény azt bizonyítják, hogy a világ minden országának dolgozó békét akarnak és követelnek, és reménylik a Szovjetunió felé irányul, mert tudják, hogy a béke, a haladás legvalószínűbb útja a Szovjetunió.

A Szovjetunió vezetői a béke ügyét folyó harcot. A békeozgalmom sikerei mind össze vannak fűződve a Szovjetunió nevével, ezért támogatják a néptömegek a világ minden országában a Szovjetuniót és ezért nő e hatalmas, legyőzhetetlen ország népszerűsége. Viszont az is tény, hogy a Szovjetunió is támaszkodik korunk legnagyobb mozgalmára, a nemzetközi békeozgalmomra. Amikor Genfben felszolgált Bulgaryin elvtárs, vagy amikor Molotov elvtárs védelmezte következőesen a béke ügyét, maga mögött tudta és érezte a világ lakosságának nagy többségét és a sok százmillió békeozgalmomat.

Ebben az évben a béke ügye diadalmasodott, a békét megőrzétek. Mi azonban sem a jövő évben, sem az után nem akarunk háború. Bizonyosak vagyunk abban, hogy dolgozó népnél még egységesebben, mint eddig és még következőesen harcok majd a békéért. Ez a harc nálunk egyet jelent újabb termelési sikerek kivívásával és dolgozó népnél erkölcsi és politikai egységének megszilárdításával, államunk hatalmának megerősítésével. Minél nagyobb sikereket érünk el, minél jobban megerősítjük államunk hatalmát, minél egységesebb dolgozó népnél annál határozottabban és eredményesebben kiálthatjuk a többi békészerető néppel együtt: békét!

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELESI VERSENYBEN

a megyék között első: Hajdú-Bihar

Felszabadulásunk 10. évfordulója alkalmából széleskörű verseny kezdődött a megyék és városok között. Hajdú-Bihar megye kezdeményezője volt ennek a versenynek. Páros versenyre szólította fel a szomszédos Szolnok megyét és csatlakozásra a többieket.

A felszabadulási verseny fontos feladatát szabtá meg a természetlag-terv teljesítését, illetve túlteljesítését. Ennek a munkaversenynek az eredményei alapján az egyes megyék munkáját aszerint értékelte a Földművelésügyi Minisztérium, hogy a mezőgazdasági termelési növekedésben és a tanácsi területen (egyének földjén) meghatározott 8 főnövény te-

a városok között első: Debrecen

mint figyelembevételében a természetlag-terv teljesítése, illetve túlteljesítése milyen mértékben történt meg. Az értékelés szerint a megyék sorrendje a következő: 1. Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Igazgatóság. 2. Fejér megyei Mezőgazdasági Igazgatóság. 3. Csongrád megyei Mezőgazdasági Igazgatóság. Mit jelent a megyében a tervek túlteljesítése? Hajdú-Biharban búzából 8,3 mázsa tervezettel szemben 9,4 mázsa volt a megyei átlag, kukoricából 11,3 mázsával szemben (májusi morzsolban számítva) 17 mázsa, cukorrépából 111 mázsával szemben 136 mázsa volt a holdankénti átlagtermés. Csak a többter-

esztendőben búzából 1600 vagonnal, kukoricából 9300 vagonnal, cukorrépából 4600 vagonnal adtak többet a természetlag-terv teljesítésétől és egyének az országának. A természetlag-terv túlteljesítéséért a győztes Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Igazgatóság dolgozó: 50 000 forint jutalmat kaptak. A jutalmakat szombaton délelőtt Bajcsy Ede, a Földművelésügyi Minisztérium növénytermelési főigazgatója adta át. A megyei jogú városok közül Debrecen lett első. A természetlag-terv teljesítésében Debrecen 137, roznál 142,8, őszi árpánál 149, tavaszi árpánál 139, kukor-

Gheorghiu-Dej elvtárs beszámolója

a Román Munkáspárt II. kongresszusán

A Román Munkáspárt II. kongresszusán az első napirendi ponthoz Gheorghiu-Dej elvtárs ismertette a Központi Bizottság beszámoló-jelentését. A Román Munkáspárt I. kongresszusa óta eltelt 8 év alatt — mondotta többek között Gheorghiu-Dej elvtárs, a világon olyan változások történtek, amelyek a népek életére és az államok egymás közötti viszonyára a legerősebb hatást gyakorolták. Beszédében ezután a szocialista táborhoz tartozó országok között kiálta új kapcsolatokkal foglalkozott és hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió, a szocialista tábor vezető erejének ha-

talmas és töretlen fejlődése döntő, az emberiség egész fejlődésére óriási hatást gyakoroló történelmi jelentőségű tényező. Ramutatott a nemzetközi feszültség enyhítésében a "egutóbb elért kedvező eredményekre, amelyek elsősorban a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság állhatatos erőfeszítéseinek és "bölcs javaslatainak gyümölcsei voltak. Kiemelte napjaink nagy eseményét: Hruscov és Bulgaryin elvtárs nemrég történt indiai, burmai és afganisztáni utazását, mely a békes egymás mellett és politikájának ragyogó megnyilvánulása.

terv teljesítése során elért eredményekkel foglalkozott. A Központi Bizottsága — mondotta — ma bejelenteti a kongresszusnak, hogy a pártkongresszus figyelemre méltóan kibontakozott szocialista verseny eredményeként az összerterveket tekintve, november 10-re teljesítettük az 1951-1955. évi ötéves tervet. Az ipari termelés 1955-ben 2,9-szer múlta felül az 1938. évi 3,4-szer az 1948. évi. Ezután a második ötéves terv fő feladatairól beszélt. A második ötéves terv fő feladata az egységes szocialista gazdaság kialakítása. Ennek során a szocialista ipar továbbfejlesztése alapján biztosítani kell a mezőgazdaság szocialista átalakítását, hogy 1960-ban a mezőgazdaság szocialista szektora túlsúlyban legyen. Gheorghiu-Dej elvtárs részletesen beszélt az ipar továbbfejlesztésének feladatairól, a

mezőgazdaság szocialista átalakításának kérdéseire at-terve pedig rámutatott, hogy a mezőgazdaság szocialista szektora ma az ország egész mezőgazdasági területének több mint egyharmada. A dolgozó paraszok gazdaságainak több mint 13 százaléka tartozik a szövetkező különböző formába. Az előző hangsúlyozta, hogy a szocializmus a falun erős állásokat hódított meg, ami a mezőgazdaság szocialista átalakításának útján a gyorsabb előrehaladás távlatát tárja fel. A mezőgazdaság szocialista átalakítása — folytatta az előadó — objektív szükség-szerűség az egész népgazdaság bővített szocialista úrtelmelesének megvalósítása és a különböző gazdasági ágak harmonikus fejlesztése szempontjából. Gheorghiu-Dej elvtárs ezután áttért a beszámolóinak a fejlesztésének pártjól szóló fejezetére.

A Román Népköztársaságának sok erős, kipróbált barátja van

A Román Népköztársaság nemzetközi helyzetének jellemzésére áttérve, Gheorghiu-Dej elvtárs hangsúlyozta, hogy a burzsoá-földesúri Romániától eltérően a Román Népköztársaság teljesen független, szuverén állam, amelynek sok erős és kipróbált barátja van.

Romániának az Egyesült Nemzetek Szervezetébe történt felvételéről szólva Gheorghiu-Dej elvtárs hangsúlyozta, hogy a román népet ez a döntés mélyszéges meglepéssel tölti el. Beszámolójának abban a részében, amelyben a pártnak a szocializmus felépítéséért folytatott harcával foglalkozott, Gheorghiu-Dej elvtárs többek között a következőket mondotta: Népünk a mélyreható gazdasági és politikai átalakulások időszakában él. A pártnak a szocializmus gazdasági alapjai építésére vonatkozó fő irányvonala az 1949. és 1950. évi ál-

lami tervben, az ország villamosításának tízéves tervében és az első ötéves tervünkben tükröződik. A tervek teljesítésének eredményeként a szocialista szektor ma az iparban majdnem 100 százalékos, a közlekedésben több mint 90, az ország pénzügyi és bankrendszerében és a biztosítás területén 100, a külkereskedelemben több mint 80 százalékos. A mezőgazdaságban is szakadatlanul fejlődik a szocialista szektor. A szocialista szektor vezető szerepe és egyre növekvő részesedése a népgazdaságban azt eredményezi, hogy a szocializmus gazdasági alapjait egyre nagyobb hatást gyakorol egész népgazdaságunkra, amely a dolgozó nép anyagi és kulturális szükségleteinek egyre nagyobb arányú kielégítése érdekében fejlődik.

A szocializmus építésében aratott történelmi jelentőségű győzelmeink — mondotta — hős munkásoktól, a dolgozó parasztságtól, a munkásoktól, a szövetkezők, a néphöz és értelmiségiek, a párt által vezetett milliók tömegek alkotó munkája eredményeként jöttek létre. Pártunk kidolgozta a forradalom különböző szakaszaiban követendő politikai irányvonalát, és óriási munkát fejtett ki arra vonatkozólag, hogy a tömegek előtt ismeresse politikáját, világos célt mutatót a dolgozóknak, megszervezte és az új, a szocialista rendszer építésének szolgálatába állította a nép erőit. Minden egyes győzelemmel nőtt a tömegek bizalma a párt iránt és a tömegek egyre szorosabban felzártak a párt mögé. Pártunkat, a nép kipróbált és megbízható vezetőjét a nép elismeri és követi.

A román népgazdaság sikeresen teljesítette az első ötéves tervet

Gheorghiu-Dej elvtárs rámutatott arra, hogy a párt és a kormány állandóan gondoskodik a népi demokratikus rendszer erősítéséről. Hangsúlyozta, hogy a szocializmus felépítéséért folytatott közös

munkában és harcban megszilárdult a román és a nemzeti kisebbségekhez tartozó dolgozók megbont-hatatlann barátsága. Gheorghiu-Dej elvtárs a továbbiakban az első ötéves

terv teljesítéséről beszélt. A szocialista szektor vezető szerepe és egyre növekvő részesedése a népgazdaságban azt eredményezi, hogy a szocializmus gazdasági alapjait egyre nagyobb hatást gyakorol egész népgazdaságunkra, amely a dolgozó nép anyagi és kulturális szükségleteinek egyre nagyobb arányú kielégítése érdekében fejlődik.

A szocializmus építésében aratott történelmi jelentőségű győzelmeink — mondotta — hős munkásoktól, a dolgozó parasztságtól, a munkásoktól, a szövetkezők, a néphöz és értelmiségiek, a párt által vezetett milliók tömegek alkotó munkája eredményeként jöttek létre. Pártunk kidolgozta a forradalom különböző szakaszaiban követendő politikai irányvonalát, és óriási munkát fejtett ki arra vonatkozólag, hogy a tömegek előtt ismeresse politikáját, világos célt mutatót a dolgozóknak, megszervezte és az új, a szocialista rendszer építésének szolgálatába állította a nép erőit. Minden egyes győzelemmel nőtt a tömegek bizalma a párt iránt és a tömegek egyre szorosabban felzártak a párt mögé. Pártunkat, a nép kipróbált és megbízható vezetőjét a nép elismeri és követi.

A román népgazdaság sikeresen teljesítette az első ötéves tervet

Gheorghiu-Dej elvtárs rámutatott arra, hogy a párt és a kormány állandóan gondoskodik a népi demokratikus rendszer erősítéséről. Hangsúlyozta, hogy a szocializmus felépítéséért folytatott közös

munkában és harcban megszilárdult a román és a nemzeti kisebbségekhez tartozó dolgozók megbont-hatatlann barátsága. Gheorghiu-Dej elvtárs a továbbiakban az első ötéves

terv teljesítéséről beszélt. A szocialista szektor vezető szerepe és egyre növekvő részesedése a népgazdaságban azt eredményezi, hogy a szocializmus gazdasági alapjait egyre nagyobb hatást gyakorol egész népgazdaságunkra, amely a dolgozó nép anyagi és kulturális szükségleteinek egyre nagyobb arányú kielégítése érdekében fejlődik.

A szocializmus építésében aratott történelmi jelentőségű győzelmeink — mondotta — hős munkásoktól, a dolgozó parasztságtól, a munkásoktól, a szövetkezők, a néphöz és értelmiségiek, a párt által vezetett milliók tömegek alkotó munkája eredményeként jöttek létre. Pártunk kidolgozta a forradalom különböző szakaszaiban követendő politikai irányvonalát, és óriási munkát fejtett ki arra vonatkozólag, hogy a tömegek előtt ismeresse politikáját, világos célt mutatót a dolgozóknak, megszervezte és az új, a szocialista rendszer építésének szolgálatába állította a nép erőit. Minden egyes győzelemmel nőtt a tömegek bizalma a párt iránt és a tömegek egyre szorosabban felzártak a párt mögé. Pártunkat, a nép kipróbált és megbízható vezetőjét a nép elismeri és követi.

Aktívan zárt a hajdúszoboszlói Lenin Tsz

Az elmúlt évek során, így 1954-ben is, szövetkeztünk deficitlét zárt. Most boldog örömmel írhatok arról, hogy ebben az évben sikerült meg-erősödnünk, most nyereséggel zártunk. Igaz, nem vagyunk még olyan gazdagok, mint több tsz Hajdú-Bihar megyében, egy munkásegység értéke csak 21 forint, de így is nagy

előrehaladást mutatnak ezek a számok az elmúlt évekhez viszonyítva. Az elkövetkező gazdasági évben még jobban, még becsületesebben dolgozunk, mert most már minden tagunk meggyőződött arról, hogy a nagy jövedelmű a szorgos, becsületes munka hozza. Arva Ferenc, Hajdúszoboszló, Lenin Tsz

Egyek első a községek országos begyűjtési versenyében

A Begyűjtési Minisztérium Két megye, Győr és Vas, jelent: globálisan teljesítette évfel tervét. A Begyűjtési Minisztérium legutóbbi, december 23-i értékelése szerint a megyék sorrendjében I. Győr, 17. Hajdú Bihar. A nagyhatárú községek versenyében I. Egyek (Hajdú Bihar megye).

Az előző közölte, hogy a párt jelenleg 595 398 tagot és tagjelöltet számlál sorában, ezek közül 56 583 a tagjelölt. Ezek után azokkal az alapvető kérdésekkel foglalkozott Gheorghiu-Dej elvtárs, amelyekre a pártnak a hiányszágok kiküszöbölése és a pártunkra javítása érdekében kell összpontosítani a figyelmét.

BORISZ POLEVOJ:

AMERIKÁBAN LÁTTAM...

Az Egyesült Államokból visszatérő szovjet újságíró-küldetés Moszkvában sajtófogadáson számolt be élményeiről 300 szovjet és külföldi újságírónak. Borisz Polevoj, a szovjet újságíró-küldetés vezetője, tartotta a bevezető előadást, amelyet rövidített fordításban az alábbiakban közlünk:

EGY AMERIKAI ÚJSÁGÍRÓ

nemrégiben megkérdezte tőlünk, mit mondunk amerikai utunkról, most, hogy már hazatértünk. Mi kijelentettük, hogy a szovjet újságírónak nem szokásuk megváltoztatni véleményüket attól függően, hogy hol fejtik azt ki. Eppen ezért már előre is elnézést kell kérnünk a jelenlévőktől, (többek közt az amerikai újságíróktól) azért, hogy nyilatkozatunk semmi újat sem ad ahhoz, amit Washingtonban mondtunk.

Het főből álló csoportunk 33 napig tartózkodott az Egyesült Államokban. Kétszer is átszeltük az országot az egyik óceántól a másikig. Megkezesünk arról mondtuk, hogy szeretnénk megismerni mind azt a legjobbat, amivel az amerikai nép büszkélkedik, s úgy tünik, hogy utazásunk szervezői a lehetőségeken belül arra törekedtek, hogy ki-elégíthessék kívánságunkat. Meglátogattuk New York, Washington, Cleveland leg-szebb képtárait és múzeumait, a Ford-gyárt és a General Motors legújabb üzemét, fogadtak bennünket a columbiai és kaliforniai egyetemen, jártunk Hollywood filmstudióiban, beszélgettünk a nagyvárosok polgármeste-

ivel és az államok kormányzóival, filmszínészekkel, frókkal és az Egyesült Államokban befolyásos Mormon-egyház vezetőivel.

MOST PEDIG

hadd feleljünk arra a kérdésre, amelyet utazásunk során oly sokszor tettek fel nekünk: mi tetszett és mi nem tetszett Amerikában?

Tetszettek New York felhőkarcolói és a kisvárosok kényelmes házai, az Abraham Lincoln-alagút, a San Francisco Auklanddal összekötő hatalmas híd, tetszettek az autók és a legújabb típusú autók, tetszett a kifűző szimfonikus zene, amelyet Washingtonban és Clevelandban hallottunk, és az orgona-koncert Salt Lake-Cityben. Nagyon tetszettek nekünk az amerikai technikának és kultúrának ezek az eredményei, de nagyon nem tetszett, hogy felelőtlen hangoskodók, akik gyakran előbb ismerték küldetésünk útvenalát, mint mi magunk, botránys jeleket rendeztek, s ezek a botránysok odafajultak, hogy a bennünket kísérő amerikai könnyebben megértették, és megverték azt a néger sórtót, aki védeni próbált bennünket, amikor beszálltunk az autókba. Képzeliék csak el, mit írtak volna önk, nyugati kollégáink, ha egy szép napon ökörirozzák önöket valamelyik moszkvai szállodában olyan részeg csirketofók, akik önöket és az önk országát sértő plakátokkal vonultak fel?

Mindenütt, amerre jártunk, barátságosan fogadtak bennünket. Nem kíváncsítottunk

olyan körzetbe, amely tilos volt a szovjet emberek számára, de ott, ahol jártunk, szívesen megmutattak mindent és elbeszéltek nekünk. De nem tetszett, sőt szegyenkezünk amiatt, hogy sok városban két-három hivatalosan mögénk vezényelt detektív járt a sarkunkban. Elkísérték bennünket még a fürdőbe, sőt — bocsássanak meg — a WC-be is. New Yorkban a repülőtérén hét főből álló szerény társaságunkat 39 rendőr és 5 polgármester detektív fogadta. Könnyű elképzelni, kedves külföldi kollégáink, milyen vélemény alakult volna ki önökben a mi vendégvezetőkönkről, és a külföldi újságírók jogairól hazánkban, ha a moszkvai repülőtérén ilyen rendőrtömeg várta volna, vagy pedig ha a moszkvai utcákon olyan megteremtett lények kísérték volna önöket állandóan, akiknek a hátsó zsebe feltűnően ki van tömve

MINDEN AMERIKAI VÁROSBAN

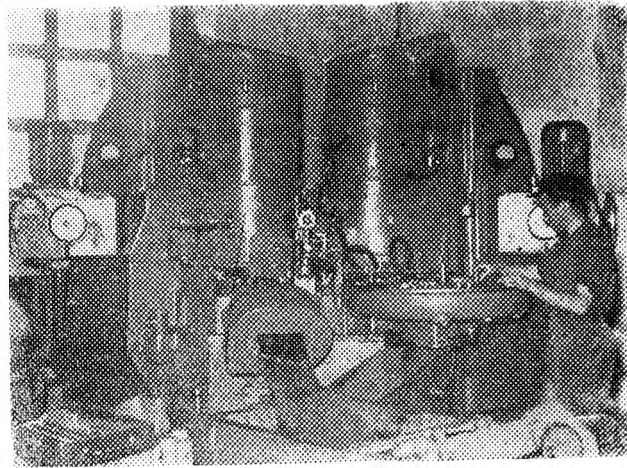
megérkezésünk után, ismeretlen amerikaiak meghívtak a lakásukra. megkértek, hogy töltsük velük szabad estétnket. Örömmel fogadtuk a meghívást, két-három vagy négy csoportban ellátogattunk vendéglátóinkhoz, a legkülönbözőbb foglalkozású és társadalmi helyzetű amerikaiakhoz. Tetszett nekünk, hogy közöttük egyet sem láttunk, aki az erő politikájának lett volna a híve, egyet sem, aki háborúról ábrándozott, és azt elkerülhetetlennek tartotta volna Ellenzékel, köszönetünket

mindenfelé azt tapasztaltuk, hogy az amerikai emberek a különböző társadalmi rendszerek egymás mellett élésének, a kulturális értékek cseréjének, a kölcsönösen kedvező kereskedelmi kapcsolatoknak és a Békének, nagy be-tűvel, a hívei. Ez nekünk nagyon-nagyon tetszett. De nem tetszett, hogy ezt a fel-fogást nem találtuk meg az újságokban, hogy a lapok gyakran olyan kiáltó címe-ekkel jelentek meg, amelyek nagyon emlékeztetnek a leg-élesebb hidegháború he-tére. És — őszintén szólván — nekünk, az Egyesült Államokban járt első szovjet újságíró-küldetés tagjainak nem tetszett, hogy nem fogadtak bennünket és nem óhajtottak velünk beszélni az amerikai kormányt egyedlen tagja sem, pedig megérkezésünkkor táviratokat küldtünk nekik, azzal a kéréssel, hogy adjanak nekünk intervjút.

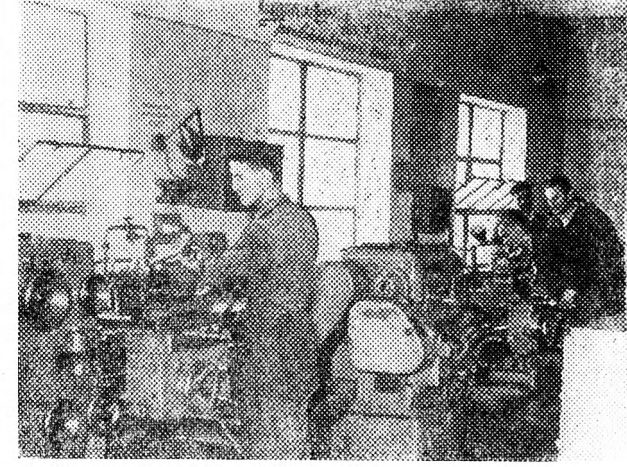
ÖSSZEFOGLALVA,

elégdedten beszélünk arról, hogy Amerikában mindenek-felett a tevékeny, energikus életkedvvel teli nép tetszett; a nép, amely kitűnően dolgozik, érti a tréfát, szereli a dalt; a nép, amely békére törekszik, kölcsönös megértésre, kölcsönösen kedvező kereskedelemre, a kulturális értékek cseréjére. Köszönetet mondunk azoknak, akik fogadta-ásunkról gondoskodtak és önként azoknak, akikkel es-énként megosztottuk a ke-nyeret és sőt. Kérjük önöket, amerikai kollégáink, adják át nekik a mi nagy és forró orosz köszönetünket.

A GÖRDÜLŐCSAPÁGYGYÁR a fejlődés útján

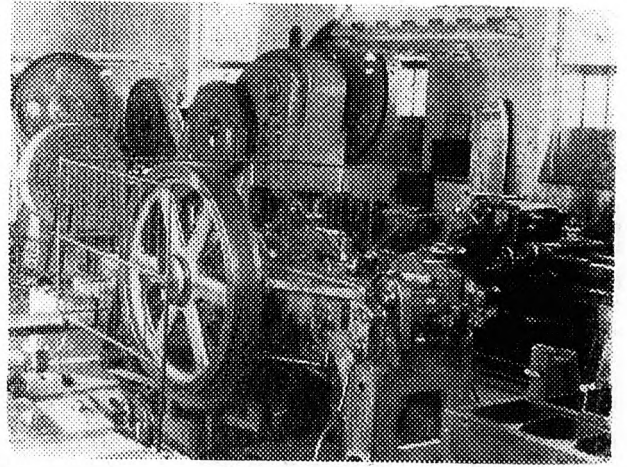
Egy új iparág izgalmas és érdekes történetét írják nap mint nap tetteikkel a Gördülőcsapágygyár dolgozói. A munkát modern és nagy teljesítményű gépek segítik. A képen egy szovjet gyártmányú kétkezes sikkoszörűgép látható, amely teljesen automatikusan működik. A gépbe adagolt munkadarab először egy elektromágneses asztalon tapad meg, majd a gép automatikus fogóvételével a gyurút méretre köszörüli. A művelet befejezésével a kész munkadarabot egy kar leszedi az asztalról, majd mosás után egy ládába ejti a sikkoszörűgép nagy teljesítményére jellemző, hogy az egész havi gyártáshoz szükséges anyagot egy hét alatt szinte minden emberi beavatkozás nélkül méretre köszörüli.

A gyár egyik legfontosabb része a kísérleti üzem, amely minden részegységnek komoly segítséget nyújt a fejlett s haladó technológia bevezetésében. A kísérleti üzem fontos szerepet tölt be a főgyártás folyamatosa tételében. A legnagyobb segítséget itt is a gépek nyújtják az embernek, mivel a kísérleti üzemrészt a legmodernebb termelési eszközökkel szerelték fel.

Ahol csak segítségre és baráti útmutatásra van szükség, mindent ott vannak a szovjet tanácsadók elvtársak. Van úgy, hogy egy óra leforgása alatt, hol a forgácsolóban, hol a meleg műhelyben, hol a TMK-ban tünnek fel. Közreműködésük egyik legfontosabb biztosítéka a termelés állandó tökéletesítésének. Képzünk az üzem munkáját ellenőrző egyik szovjet tanácsadó útmutatást ad a szerelők üzemvezetőjének a csapágyak szuperrevíziójának előkészítésében.

Okos és igen nagy teljesítményű segítőeszköz: a „Sotema” rendszerű sajtológép. Ez is teljesen automata. A gép naponta ként több tízezer görgő sajtolatást végez. Teljesítményére jellemző, hogyha forgácsolnak az anyagot, akkor egy tízedrészét sem tudnák biztosítani a jelenlegi termelésnek. A sajtológép üzembehelyezésével a gyár a ma ismert egyik legmodernebb megmunkálási eljárást vezette be a görgőgyártásban.

Karácsony a Hortobágyon

— Valamikor a Hortobágyon, a pásztoroknyókban a karácsonyi ünnep nem sok változást hozott a pásztorok életében. Legfeljebb annyit, hogy a lebbens, vagy a slambuc alá egy kicsit több szalonnát aprítottak. Egy kicsivel többet beszélgettek a szokott, majd nagyot hallgattak és befegyészül lefeküdtek. — Így mesél most erről Kovács János bácsi, a Hortobágy egyik legrégebb lakója.

A Hortobágyon azóta nagy változás történt. December 22-én nálunk, a Borsói Állami Gazdaságban az MNDSZ és a szülői munkaközösség jól sikerült fenyőfaünnepet rendezett a szépen feldíszített kül-

térteremben. A gyermekek nagy izgalommal várták azt a pillanatot, amikor a szépen feldíszített karácsonyfa alatt ünnepelhetnek. A függöny színházakor egy két méter magas, roskadási édességgel megrakott, szépen kivilágított és csillagszóróktól tündöklő karácsonyfa megpillantása csendet parancsolt egy rövidke időre a zsvajgó gyermekekre.

Az iskolás gyermekek műsora után 48 gyermek kapott könyvjutalmat 120 gyermek pedig sok édességgel telt csomagot. A szülők és gyermekek boldogan tértek haza a jól sikerült karácsonyi ünnepségről.

Bolla József,
Hortobágy, tudósító

Miért nem jár elég autóbusz?

Az utóbbi évben javult a közlekedés, növekszik az utasforgalom. Azonban ez a javulás nem mindenütt mutatkozik meg, mert Debrecenben az autóbuszforralommal egyik napról a másikra „valami történt”. A Rákosi-telepre körjárat indult minden 30 percben, ami azt jelenti, hogy két járat indult ki egyszerre, ami a forgalmat teljes mértékben zavar nélkül le tudja bonyolítani.

De 19-én eltűntek az összes autóbuszok és csak két kocsi volt, amely nem tudta megfelelően kielégíteni a forgalmat. Jogosan kérdezik a dolgozók, hogy hová lettek a kocsik ilyen hirtelen? Az AKÖV részéről a válasz az, hogy elromlottak és generál-javítás

alatt vannak. Véleményem szerint — és azt hiszem, hogy ezzel más is így van — a generál-javítást nem télen kellene elvégezni. Hogy csak egy példát említek. December 20-án a munkaidőm 4 óráig tartott, de mire hazatértem fél 8 óra volt. A forgalom-irányítói megkérdeztük, hogy lesz-e kocsis, érdemes-e várni? A válasz erre az volt: „Nem tudom”.

Kérésünk ezért csupán annyit az AKÖV felé, hogyha már nem tudják a megfelelő járatot biztosítani, legalább tudassák a dolgozókkal azt, hogy ne várjanak hiába.

Gólya Erzsébet,
Debrecen, Hargita utca 10.

lajssággal szabadult fel a lelkiük. Mindig vidámabban és forrongóbban értek az ablakok alá. Egyre többet ittak az ecetes homokiból és minél többet, annál jobban érezték a karácsonyi illatát, a szeretet melegét. Kiss Józsa minden ének után elmondta, hogy: edzőn az isten több karácsonyestét, ne ilyen szomorút, de ennél örvedetesebbet. A többiek ilyenkor rázúgták, mint a szében hajlongó nyárfák, hogy ámen.

Bor egyre több fogyott és az ének egyre bizonytalanabb lett. A harmadik, negyedik liternél Béni bácsi már nagyon megvidámodott, s Jónás Ábráhámmal, az első kocsisal úgy összebörtöltek, mint a szerelmesek. Egymásba karoltak és kicsordult belőlük a szeretet, hogy szinte könnyeztek bele. Az énekek így hol a fülét, hol a farkát kapták el, s egyszer csak Béni bácsi Jónás Ábrám elé szökken és elrikkantja magát: Te, Ábrám komám azt, hogy hej de: a kistéd Jézuskát mi is áldjuk — és forró szálajssággal csak úgy fújja az éneket és lengeti a két újat, mint a veszedelem. Erre Ábrám bácsi is neki-szökken és járják az ugróst a karácsonyi ének dallamára.

Az ének pedig tovább zengett, most már meg-meg-beszakló forrássággal. Minden megfénysült bennük és mo-bolyosra vált, s azt sem vet-ték észre, hogy a hideg téli fagy rossz ruhájukat harap-dálja.

Dúdoltak, dünyögtek, s tele voltak az ünnep hártalanságával. Egyszer csak harangszó kongott bele az éjszakába. Galambos Béni azonnal felszimatolt és rögtön ki-adta az utasítást: Emberek, megvárunk éjjeli misére. Egész évben úgysem jártunk, illó, hogy egy évben egyszer letisz-telegjünk.

Volt, aki lelkesen fogadta, volt azonban olyan is, aki már inkább aludni szeretett volna. Ösztöni kezdtek az öreggel, de Béni bácsi nem engedett. A virtust lobbot vet-tett benne és mindenáron az éjjeli mise mellett kardosko-dott. De a többiek sem en-gedtek.

— Ilyen ruhában, Béni bátyára — szűrt neki Muhar János, a bivalyos? — Ilyenbe hát — bizonygatott az öreg, a jászolban született a mi urunk is, és hét talán nem veszi illetlenségnek, ha a ro-konai meglátogatják. Meg hát a pásztorok is — kezdett nekimerülten magyarázni, de az-tán belegabalyodott egy hoz-szó mondatba, mint a légy a pótdhálóba.

Ki sem mászott belőle a templomig, pedig az egész hosszú havas úton ol-doztá és bogozta, bortól he-vülő kevelységgel.

Mire beérték a templomba, az már dugig volt. De azért ök egy csapatba csak befura-kodtak és a nagyzádkra oda sem pislantottak, mert hiszen kinek volna több joga a maszulettelhez, mint nekik, árva szegényeknek?

A templomban jó meleg pá-rásodott. A lehet szétcsapa-pott, s Béni bácsi a padnak dülvén úgy érezte, hogy mák-illat cseppen az orrára. Az éneke még itt-ott bekapott, de aztán mind nagyobbakat bóbiskolt.

Olykor-olykor felebbent, szétcsodálkozott, hogy hol is van, aztán megnyugodva újra a mellére horgadt a feje.

S itt ütött be a baj. Ép-pen csendre csendített a csengő, s a térdeplésbe hulló népre nagy ájtatosság feszít-te halóját. Béni bácsi azon-ban le sem térdelt, csak szu-zogott a padnak dülvé, édes békességgel.

Muhar János látta a szu-nyókáló öreget, s már lökte is oldalba Kiss Jósikát. — Na, komám figyelj csak — súgta —, micsoda rumli lesz itt mindjárt. S még be sem fej-jezte a mondatot, amikor Béni bácsiból már ki is rob-bant a hortyogás. Mélyen a hasából tört fel, mint mikor a paprikáskrumpli beleroty-tyan a csendbe. Még közben cifrázta is, meg-megakasztva a gégején egy pillanatra.

A térdeplőt megkövültén hőlkentek Béni bácsira. A megdermedt csendben úgy fűrészelt ez a hortyogás, mint mikor apró torockán csiko-rog a kiszáradt bakancstalp. A tanyasi ismerősök csak fojtották magukba a röhögés-t, de a többiekbe, mint a károm-kodás szűrt belé a döbbenet. Jónás Ábrám szépfeni akarva a dolgot, mellcsusz-va hatalmasat csapott a Béni

bácsi lábaszárára. Az ütés tompán puffant, mint mikor egy tököt ledobnak a porba. A horkolás meg is szűnt, mintha egyszerre elvágák volna. Béni bácsi szeme ki-mered, belesodálkodik a nagy hallgatásba, aztán szilajon felkiált: Ábrám, a bagót! Erre Muharból végképp ki-tör a röhögés és a gyülekezet megrökönyödvé nézi a kiszik-kadt, katonaruhás kis száraz embert. Mindenki áll, mintha földbe gyökerezett volna, csak a kántor van résen és be-la-tapas az orgona pedáljába. A sipok felnyerítenek és a kán-torból kizug az ének: Menny-ből az angyal.

Muhar János még a hóba-vezett dűlőuton is ful-doklott jökedve derűfétől, ahogy rá-nápillantott Galambos Béni bácsira. A kis, ke-szeg öreg megsavanyodva kapkodta a bakancsát és csak nyelve öreg cimborájá, Jónás Ábrám ugratását. — Na, te Béni, úgy jártál, mint a csor-dapásztorok. Ez a te eseted egyszer még énekebe kerül, s ezzel járunk majd kántálni.

A deres bokrokon és zu-marás akácokon behavazott verebek dideregtek. Béni bácsi csak hallgatott és ekkor elhatározta, hogy a templom-ba soha többé be nem teszi a lábát. A szegény dicsérje az istenét az istállóban, barmok leheletében. Közben a hó is rákezdte és Béni bácsi észre sem vette, hogy bajszára apró csillagok rakódtak hószek-mekből. A karácsony éjszaka ölbefogta és a tanyában már úgy ballagott az istálló felé, mint egy betlehemi pásztor,

AZ ELMÉLET NAPI KÉRDÉSEI

Harcoljunk a nacionalizmus maradványai ellen

Szocializmust építő munkánkban igen sokféle akadállyal, anyagi és szellemi nehézségekkel kell megküzdünkünk. A szellemi akadályok közül az egyik legjelentősebb ilyen tényező a burzsoázia nacionalizmus sok kisebb-nagyobb jelében még gyakran jelenléte...

MI A NACIONALIZMUS? A nacionalizmus a kialakuló kapitalizmus időszakában keletkezett, mint a hatalomra törő polgárság, a forradalmi burzsoázia nemzeti érzése.

A burzsoázia nacionalizmus változó ismertetőjegyeinek vizsgálata elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy megismerjük a nacionalizmus elterjedését, a burzsoázia ellen vívott osztályharcot. Ha viszont a sorsüldözöttség, a "turáni átok" ideológiáját tekintjük, akkor ez pesszimizmista, tehetetlenül teszi a dolgozókat. Elveszi az erejétől, hogy maguk vegyék kezükbe sorsuk irányítását.

támogatását", ezért tombolt huszonöt évvel ezelőtt a "nem-nem-sohas" sovíniszta őrvirágos!

Jelentkezett persze, a saját faj dicsőítése helyett néha ugyanaból az okból kifolyólag a pesszimizista önmarcangolás is. Amikor ez volt napirenden, akkor mi voltunk a "világ legsorsidőzöttebb népe", amelyet ezeréves története folyamán mindig üldözött "a turáni átok", a színházban Enkel akarták a mi uraink megteremteni "a nemzeti egységet", vagyis elnémitani, a csehszlovákok mellett ideológiai eszközökkel is a dolgozó tömegek ezreire erőteljesebben kibontakozó osztályharcot.

VANON NEM A MŰLTÉ-É MÉR

MINDEZ? Ha figyelmesen nézzük társadalmi életünk eseményeit, akkor hamar rájövünk, hogy nem a burzsoázia nacionalizmusnak, a sovínizmusnak, a fasiszta propagandának, hanem a nemzeti maradványainak megígérték, hogy nem a burzsoázia nacionalizmusnak, a sovínizmusnak, a fasiszta propagandának, hanem a nemzeti maradványainak megígérték, hogy nem a burzsoázia nacionalizmusnak, a sovínizmusnak, a fasiszta propagandának, hanem a nemzeti maradványainak megígérték...

Jelentkezett, különösen az elmúlt néhány évben, az öndicsőítés nacionalista vonása, pl. kiváló sportereményeinket folyamánként. Nem arról van szó, hogy mi ne legyünk büszkék nemzetközi eredményeinkre, hanem arról, hogy ebből ne következzék öndicsőítés, és mások lebecsülése. Jelentkezett, és jelentkezik, különösen ha előrehaladásunkban valami akadály, valami gátot érzünk, azaz a "turáni átok" kísértet jelszava is, hogy "mi sorsidőzött nép vagyunk", hogy "csak nekünk lehet a népi demokrácia országok közül is ilyen büszkeségek" stb. A nacionalista nézetek általában, de ez utóbbi pesszimizista nézetek különösen az 1953 utáni elterjedt jobboldali oportunizmus légkörében elterjedtek, és ma — az 1955-ben már csökkenő tendenciájú — de még mindig igen gyakran előbukkannak.

Hogyan harcoljunk ezek ellen a nacionalista nézet-maradványok ellen? A válasz általában elegendő egyszerű erre a kérdésre: igazi hazafiságra nevelés. De mit jelent ez a gyakorlatban?

AZ EMLÉLTET ÖNDICSŐÍTŐ, vagy önmarcangoló, tehát a furrá-optimizmusra, vagy sötét pesszimizmusra

Ösztönöz nézetek elleni harcban azt jelent, hogy realisan kell felmérnünk eredményeinket és hibáinkat, sikereinket és bajainkat egyaránt. Meg kell látatnunk a dolgozókat, hogy fejlődésünk, lényegét tekintve egészséges és felfelé ívelő, de ugyanakkor igen sok küzdelmet, kemény helytállást és sok áldozatot is követel. Nem vagyunk mi egyetlen népnél sem kiválókabbak és egyetlen népnél sem alábbvalók. Nálunk is, mint minden más országban, a dolgozó nép fáradságos és becstelens munkája termeli az anyagi jólét alapját képező javakat. Pesszimizmus ösztönzésére meg éppen semmi okunk sincs, hiszen ma már nem vagyunk egyedül. És annak a megmutatása, hogy nem vagyunk egyedül, akkor a legvilágosabb, ha népünk a baráti népek áldozatos munkájának megbecsülésére neveljük. Ha megmutatjuk, hogy a szomszédos, baráti román vagy csehszlovák dolgozók épp olyan áldozatos munkával, épp olyan sok küzdelmmel és fáradsággal, és épp olyan sikeresen építik szocialista jövőjüket, boldogságuk és jólétük alapját, mint a magyar dolgozó nép.

Tehát a szocialista haza szeretetére való nevelés a lezserosabb egységbe fonódik össze a baráti népek szeretetére való neveléssel — a hazafiságra a nemzetköziséggel. Csak akkor tudjuk megbecsülni igazán saját eredményeinket, ha megbecsüljük más népek eredményeit is. Csak akkor szeretjük igazán a saját hazánkat, ha saját hazánkat szeretjük a már felszabódtú népek hazáit, a Szovjetuniót, a Kínai Népköztársaságot és a testvéri népi demokrácia országokat. A mi utunk közös út ezeknek a népeknek az útjával. Ez az út a szocializmus, a kommunizmus felé vezet az út.

Csak a proletármunköziséggel összefonódott szocialista hazafiság képes más népeknek, kicsinyeknek és gyagykoknak egyaránt, tiszteletben tartani a nemzeti függetlenségét. Ez az az erő, amelynek birtokában képesek vagyunk visszazordonítani és véglegesen megsemmisíteni a burzsoázia nacionalizmus és sovínizmus minden még meglévő maradványait. A proletármunköziséggel egybefonódott hazafiság birtokában minden dolgozó meg tudja érteni, hogy a testvéri országok békes építésének tiszteletben tartása annyit jelent, hogy nekünk nincsenek és nem lehetnek többé itrendta igényeink egyetlen szomszédos országgal szemben sem.

EZT KÖVETELI TÖLUNK A szocialista országok egysége, hatalmas birtokának az érdeke, ezt követeli tőlünk a béke megvédésének az érdeke. Ez igazi hazafiság tehát, amely egyelőre az igazi nemzetköziséggel, együtt áll összefor a nemzetközi békeozgalm ügyével is. Itt van a forrás annak, hogy a szocializmus 900 milliók között egyaránt a béke megvédésének a legbiztosabb zálogja is.

Kónya István tanácskezelő docens, Kossuth Lajos Tudományegyetem

A Néplap RÁDIÓMŰSORA

VASARNAP KOSSUTH-RÁDIÓ

- 8.10: Édes anyanyelvünk. — 8.15: Egy falu — egy nót. — 8.55: Könyvespolc. 9: Új Zenei Újság. 10: Vasárnapi levelel. — 10.10: Panni és a többiek a karácsonyra. 11: Rádiójáték. — 11.20: Kará. — 11.30: J. J. J. — 11.40: J. J. J. — 11.50: J. J. J. — 12.00: J. J. J. — 12.10: J. J. J. — 12.20: J. J. J. — 12.30: J. J. J. — 12.40: J. J. J. — 12.50: J. J. J. — 13.00: J. J. J. — 13.10: J. J. J. — 13.20: J. J. J. — 13.30: J. J. J. — 13.40: J. J. J. — 13.50: J. J. J. — 14.00: J. J. J. — 14.10: J. J. J. — 14.20: J. J. J. — 14.30: J. J. J. — 14.40: J. J. J. — 14.50: J. J. J. — 15.00: J. J. J. — 15.10: J. J. J. — 15.20: J. J. J. — 15.30: J. J. J. — 15.40: J. J. J. — 15.50: J. J. J. — 16.00: J. J. J. — 16.10: J. J. J. — 16.20: J. J. J. — 16.30: J. J. J. — 16.40: J. J. J. — 16.50: J. J. J. — 17.00: J. J. J. — 17.10: J. J. J. — 17.20: J. J. J. — 17.30: J. J. J. — 17.40: J. J. J. — 17.50: J. J. J. — 18.00: J. J. J. — 18.10: J. J. J. — 18.20: J. J. J. — 18.30: J. J. J. — 18.40: J. J. J. — 18.50: J. J. J. — 19.00: J. J. J. — 19.10: J. J. J. — 19.20: J. J. J. — 19.30: J. J. J. — 19.40: J. J. J. — 19.50: J. J. J. — 20.00: J. J. J. — 20.10: J. J. J. — 20.20: J. J. J. — 20.30: J. J. J. — 20.40: J. J. J. — 20.50: J. J. J. — 21.00: J. J. J. — 21.10: J. J. J. — 21.20: J. J. J. — 21.30: J. J. J. — 21.40: J. J. J. — 21.50: J. J. J. — 22.00: J. J. J. — 22.10: J. J. J. — 22.20: J. J. J. — 22.30: J. J. J. — 22.40: J. J. J. — 22.50: J. J. J. — 23.00: J. J. J. — 23.10: J. J. J. — 23.20: J. J. J. — 23.30: J. J. J. — 23.40: J. J. J. — 23.50: J. J. J. — 24.00: J. J. J. — 24.10: J. J. J. — 24.20: J. J. J. — 24.30: J. J. J. — 24.40: J. J. J. — 24.50: J. J. J. — 25.00: J. J. J. — 25.10: J. J. J. — 25.20: J. J. J. — 25.30: J. J. J. — 25.40: J. J. J. — 25.50: J. J. J. — 26.00: J. J. J. — 26.10: J. J. J. — 26.20: J. J. J. — 26.30: J. J. J. — 26.40: J. J. J. — 26.50: J. J. J. — 27.00: J. J. J. — 27.10: J. J. J. — 27.20: J. J. J. — 27.30: J. J. J. — 27.40: J. J. J. — 27.50: J. J. J. — 28.00: J. J. J. — 28.10: J. J. J. — 28.20: J. J. J. — 28.30: J. J. J. — 28.40: J. J. J. — 28.50: J. J. J. — 29.00: J. J. J. — 29.10: J. J. J. — 29.20: J. J. J. — 29.30: J. J. J. — 29.40: J. J. J. — 29.50: J. J. J. — 30.00: J. J. J. — 30.10: J. J. J. — 30.20: J. J. J. — 30.30: J. J. J. — 30.40: J. J. J. — 30.50: J. J. J. — 31.00: J. J. J. — 31.10: J. J. J. — 31.20: J. J. J. — 31.30: J. J. J. — 31.40: J. J. J. — 31.50: J. J. J. — 32.00: J. J. J. — 32.10: J. J. J. — 32.20: J. J. J. — 32.30: J. J. J. — 32.40: J. J. J. — 32.50: J. J. J. — 33.00: J. J. J. — 33.10: J. J. J. — 33.20: J. J. J. — 33.30: J. J. J. — 33.40: J. J. J. — 33.50: J. J. J. — 34.00: J. J. J. — 34.10: J. J. J. — 34.20: J. J. J. — 34.30: J. J. J. — 34.40: J. J. J. — 34.50: J. J. J. — 35.00: J. J. J. — 35.10: J. J. J. — 35.20: J. J. J. — 35.30: J. J. J. — 35.40: J. J. J. — 35.50: J. J. J. — 36.00: J. J. J. — 36.10: J. J. J. — 36.20: J. J. J. — 36.30: J. J. J. — 36.40: J. J. J. — 36.50: J. J. J. — 37.00: J. J. J. — 37.10: J. J. J. — 37.20: J. J. J. — 37.30: J. J. J. — 37.40: J. J. J. — 37.50: J. J. J. — 38.00: J. J. J. — 38.10: J. J. J. — 38.20: J. J. J. — 38.30: J. J. J. — 38.40: J. J. J. — 38.50: J. J. J. — 39.00: J. J. J. — 39.10: J. J. J. — 39.20: J. J. J. — 39.30: J. J. J. — 39.40: J. J. J. — 39.50: J. J. J. — 40.00: J. J. J. — 40.10: J. J. J. — 40.20: J. J. J. — 40.30: J. J. J. — 40.40: J. J. J. — 40.50: J. J. J. — 41.00: J. J. J. — 41.10: J. J. J. — 41.20: J. J. J. — 41.30: J. J. J. — 41.40: J. J. J. — 41.50: J. J. J. — 42.00: J. J. J. — 42.10: J. J. J. — 42.20: J. J. J. — 42.30: J. J. J. — 42.40: J. J. J. — 42.50: J. J. J. — 43.00: J. J. J. — 43.10: J. J. J. — 43.20: J. J. J. — 43.30: J. J. J. — 43.40: J. J. J. — 43.50: J. J. J. — 44.00: J. J. J. — 44.10: J. J. J. — 44.20: J. J. J. — 44.30: J. J. J. — 44.40: J. J. J. — 44.50: J. J. J. — 45.00: J. J. J. — 45.10: J. J. J. — 45.20: J. J. J. — 45.30: J. J. J. — 45.40: J. J. J. — 45.50: J. J. J. — 46.00: J. J. J. — 46.10: J. J. J. — 46.20: J. J. J. — 46.30: J. J. J. — 46.40: J. J. J. — 46.50: J. J. J. — 47.00: J. J. J. — 47.10: J. J. J. — 47.20: J. J. J. — 47.30: J. J. J. — 47.40: J. J. J. — 47.50: J. J. J. — 48.00: J. J. J. — 48.10: J. J. J. — 48.20: J. J. J. — 48.30: J. J. J. — 48.40: J. J. J. — 48.50: J. J. J. — 49.00: J. J. J. — 49.10: J. J. J. — 49.20: J. J. J. — 49.30: J. J. J. — 49.40: J. J. J. — 49.50: J. J. J. — 50.00: J. J. J. — 50.10: J. J. J. — 50.20: J. J. J. — 50.30: J. J. J. — 50.40: J. J. J. — 50.50: J. J. J. — 51.00: J. J. J. — 51.10: J. J. J. — 51.20: J. J. J. — 51.30: J. J. J. — 51.40: J. J. J. — 51.50: J. J. J. — 52.00: J. J. J. — 52.10: J. J. J. — 52.20: J. J. J. — 52.30: J. J. J. — 52.40: J. J. J. — 52.50: J. J. J. — 53.00: J. J. J. — 53.10: J. J. J. — 53.20: J. J. J. — 53.30: J. J. J. — 53.40: J. J. J. — 53.50: J. J. J. — 54.00: J. J. J. — 54.10: J. J. J. — 54.20: J. J. J. — 54.30: J. J. J. — 54.40: J. J. J. — 54.50: J. J. J. — 55.00: J. J. J. — 55.10: J. J. J. — 55.20: J. J. J. — 55.30: J. J. J. — 55.40: J. J. J. — 55.50: J. J. J. — 56.00: J. J. J. — 56.10: J. J. J. — 56.20: J. J. J. — 56.30: J. J. J. — 56.40: J. J. J. — 56.50: J. J. J. — 57.00: J. J. J. — 57.10: J. J. J. — 57.20: J. J. J. — 57.30: J. J. J. — 57.40: J. J. J. — 57.50: J. J. J. — 58.00: J. J. J. — 58.10: J. J. J. — 58.20: J. J. J. — 58.30: J. J. J. — 58.40: J. J. J. — 58.50: J. J. J. — 59.00: J. J. J. — 59.10: J. J. J. — 59.20: J. J. J. — 59.30: J. J. J. — 59.40: J. J. J. — 59.50: J. J. J. — 60.00: J. J. J. — 60.10: J. J. J. — 60.20: J. J. J. — 60.30: J. J. J. — 60.40: J. J. J. — 60.50: J. J. J. — 61.00: J. J. J. — 61.10: J. J. J. — 61.20: J. J. J. — 61.30: J. J. J. — 61.40: J. J. J. — 61.50: J. J. J. — 62.00: J. J. J. — 62.10: J. J. J. — 62.20: J. J. J. — 62.30: J. J. J. — 62.40: J. J. J. — 62.50: J. J. J. — 63.00: J. J. J. — 63.10: J. J. J. — 63.20: J. J. J. — 63.30: J. J. J. — 63.40: J. J. J. — 63.50: J. J. J. — 64.00: J. J. J. — 64.10: J. J. J. — 64.20: J. J. J. — 64.30: J. J. J. — 64.40: J. J. J. — 64.50: J. J. J. — 65.00: J. J. J. — 65.10: J. J. J. — 65.20: J. J. J. — 65.30: J. J. J. — 65.40: J. J. J. — 65.50: J. J. J. — 66.00: J. J. J. — 66.10: J. J. J. — 66.20: J. J. J. — 66.30: J. J. J. — 66.40: J. J. J. — 66.50: J. J. J. — 67.00: J. J. J. — 67.10: J. J. J. — 67.20: J. J. J. — 67.30: J. J. J. — 67.40: J. J. J. — 67.50: J. J. J. — 68.00: J. J. J. — 68.10: J. J. J. — 68.20: J. J. J. — 68.30: J. J. J. — 68.40: J. J. J. — 68.50: J. J. J. — 69.00: J. J. J. — 69.10: J. J. J. — 69.20: J. J. J. — 69.30: J. J. J. — 69.40: J. J. J. — 69.50: J. J. J. — 70.00: J. J. J. — 70.10: J. J. J. — 70.20: J. J. J. — 70.30: J. J. J. — 70.40: J. J. J. — 70.50: J. J. J. — 71.00: J. J. J. — 71.10: J. J. J. — 71.20: J. J. J. — 71.30: J. J. J. — 71.40: J. J. J. — 71.50: J. J. J. — 72.00: J. J. J. — 72.10: J. J. J. — 72.20: J. J. J. — 72.30: J. J. J. — 72.40: J. J. J. — 72.50: J. J. J. — 73.00: J. J. J. — 73.10: J. J. J. — 73.20: J. J. J. — 73.30: J. J. J. — 73.40: J. J. J. — 73.50: J. J. J. — 74.00: J. J. J. — 74.10: J. J. J. — 74.20: J. J. J. — 74.30: J. J. J. — 74.40: J. J. J. — 74.50: J. J. J. — 75.00: J. J. J. — 75.10: J. J. J. — 75.20: J. J. J. — 75.30: J. J. J. — 75.40: J. J. J. — 75.50: J. J. J. — 76.00: J. J. J. — 76.10: J. J. J. — 76.20: J. J. J. — 76.30: J. J. J. — 76.40: J. J. J. — 76.50: J. J. J. — 77.00: J. J. J. — 77.10: J. J. J. — 77.20: J. J. J. — 77.30: J. J. J. — 77.40: J. J. J. — 77.50: J. J. J. — 78.00: J. J. J. — 78.10: J. J. J. — 78.20: J. J. J. — 78.30: J. J. J. — 78.40: J. J. J. — 78.50: J. J. J. — 79.00: J. J. J. — 79.10: J. J. J. — 79.20: J. J. J. — 79.30: J. J. J. — 79.40: J. J. J. — 79.50: J. J. J. — 80.00: J. J. J. — 80.10: J. J. J. — 80.20: J. J. J. — 80.30: J. J. J. — 80.40: J. J. J. — 80.50: J. J. J. — 81.00: J. J. J. — 81.10: J. J. J. — 81.20: J. J. J. — 81.30: J. J. J. — 81.40: J. J. J. — 81.50: J. J. J. — 82.00: J. J. J. — 82.10: J. J. J. — 82.20: J. J. J. — 82.30: J. J. J. — 82.40: J. J. J. — 82.50: J. J. J. — 83.00: J. J. J. — 83.10: J. J. J. — 83.20: J. J. J. — 83.30: J. J. J. — 83.40: J. J. J. — 83.50: J. J. J. — 84.00: J. J. J. — 84.10: J. J. J. — 84.20: J. J. J. — 84.30: J. J. J. — 84.40: J. J. J. — 84.50: J. J. J. — 85.00: J. J. J. — 85.10: J. J. J. — 85.20: J. J. J. — 85.30: J. J. J. — 85.40: J. J. J. — 85.50: J. J. J. — 86.00: J. J. J. — 86.10: J. J. J. — 86.20: J. J. J. — 86.30: J. J. J. — 86.40: J. J. J. — 86.50: J. J. J. — 87.00: J. J. J. — 87.10: J. J. J. — 87.20: J. J. J. — 87.30: J. J. J. — 87.40: J. J. J. — 87.50: J. J. J. — 88.00: J. J. J. — 88.10: J. J. J. — 88.20: J. J. J. — 88.30: J. J. J. — 88.40: J. J. J. — 88.50: J. J. J. — 89.00: J. J. J. — 89.10: J. J. J. — 89.20: J. J. J. — 89.30: J. J. J. — 89.40: J. J. J. — 89.50: J. J. J. — 90.00: J. J. J. — 90.10: J. J. J. — 90.20: J. J. J. — 90.30: J. J. J. — 90.40: J. J. J. — 90.50: J. J. J. — 91.00: J. J. J. — 91.10: J. J. J. — 91.20: J. J. J. — 91.30: J. J. J. — 91.40: J. J. J. — 91.50: J. J. J. — 92.00: J. J. J. — 92.10: J. J. J. — 92.20: J. J. J. — 92.30: J. J. J. — 92.40: J. J. J. — 92.50: J. J. J. — 93.00: J. J. J. — 93.10: J. J. J. — 93.20: J. J. J. — 93.30: J. J. J. — 93.40: J. J. J. — 93.50: J. J. J. — 94.00: J. J. J. — 94.10: J. J. J. — 94.20: J. J. J. — 94.30: J. J. J. — 94.40: J. J. J. — 94.50: J. J. J. — 95.00: J. J. J. — 95.10: J. J. J. — 95.20: J. J. J. — 95.30: J. J. J. — 95.40: J. J. J. — 95.50: J. J. J. — 96.00: J. J. J. — 96.10: J. J. J. — 96.20: J. J. J. — 96.30: J. J. J. — 96.40: J. J. J. — 96.50: J. J. J. — 97.00: J. J. J. — 97.10: J. J. J. — 97.20: J. J. J. — 97.30: J. J. J. — 97.40: J. J. J. — 97.50: J. J. J. — 98.00: J. J. J. — 98.10: J. J. J. — 98.20: J. J. J. — 98.30: J. J. J. — 98.40: J. J. J. — 98.50: J. J. J. — 99.00: J. J. J. — 99.10: J. J. J. — 99.20: J. J. J. — 99.30: J. J. J. — 99.40: J. J. J. — 99.50: J. J. J. — 100.00: J. J. J. — 100.10: J. J. J. — 100.20: J. J. J. — 100.30: J. J. J. — 100.40: J. J. J. — 100.50: J. J. J. — 101.00: J. J. J. — 101.10: J. J. J. — 101.20: J. J. J. — 101.30: J. J. J. — 101.40: J. J. J. — 101.50: J. J. J. — 102.00: J. J. J. — 102.10: J. J. J. — 102.20: J. J. J. — 102.30: J. J. J. — 102.40: J. J. J. — 102.50: J. J. J. — 103.00: J. J. J. — 103.10: J. J. J. — 103.20: J. J. J. — 103.30: J. J. J. — 103.40: J. J. J. — 103.50: J. J. J. — 104.00: J. J. J. — 104.10: J. J. J. — 104.20: J. J. J. — 104.30: J. J. J. — 104.40: J. J. J. — 104.50: J. J. J. — 105.00: J. J. J. — 105.10: J. J. J. — 105.20: J. J. J. — 105.30: J. J. J. — 105.40: J. J. J. — 105.50: J. J. J. — 106.00: J. J. J. — 106.10: J. J. J. — 106.20: J. J. J. — 106.30: J. J. J. — 106.40: J. J. J. — 106.50: J. J. J. — 107.00: J. J. J. — 107.10: J. J. J. — 107.20: J. J. J. — 107.30: J. J. J. — 107.40: J. J. J. — 107.50: J. J. J. — 108.00: J. J. J. — 108.10: J. J. J. — 108.20: J. J. J. — 108.30: J. J. J. — 108.40: J. J. J. — 108.50: J. J. J. — 109.00: J. J. J. — 109.10: J. J. J. — 109.20: J. J. J. — 109.30: J. J. J. — 109.40: J. J. J. — 109.50: J. J. J. — 110.00: J. J. J. — 110.10: J. J. J. — 110.20: J. J. J. — 110.30: J. J. J. — 110.40: J. J. J. — 110.50: J. J. J. — 111.00: J. J. J. — 111.10: J. J. J. — 111.20: J. J. J. — 111.30: J. J. J. — 111.40: J. J. J. — 111.50: J. J. J. — 112.00: J. J. J. — 112.10: J. J. J. — 112.20: J. J. J. — 112.30: J. J. J. — 112.40: J. J. J. — 112.50: J. J. J. — 113.00: J. J. J. — 113.10: J. J. J. — 113.20: J. J. J. — 113.30: J. J. J. — 113.40: J. J. J. — 113.50: J. J. J. — 114.00: J. J. J. — 114.10: J. J. J. — 114.20: J. J. J. — 114.30: J. J. J. — 114.40: J. J. J. — 114.50: J. J. J. — 115.00: J. J. J. — 115.10: J. J. J. — 115.20: J. J. J. — 115.30: J. J. J. — 115.40: J. J. J. — 115.50: J. J. J. — 116.00: J. J. J. — 116.10: J. J. J. — 116.20: J. J. J. — 116.30: J. J. J. — 116.40: J. J. J. — 116.50: J. J. J. — 117.00: J. J. J. — 117.10: J. J. J. — 117.20: J. J. J. — 117.30: J. J. J. — 117.40: J. J. J. — 117.50: J. J. J. — 118.00: J. J. J. — 118.10: J. J. J. — 118.20: J. J. J. — 118.30: J. J. J. — 118.40: J. J. J. — 118.50: J. J. J. — 119.00: J. J. J. — 119.10: J. J. J. — 119.20: J. J. J. — 119.30: J. J. J. — 119.40: J. J. J. — 119.50: J. J. J. — 120.00: J. J. J. — 120.10: J. J. J. — 120.20: J. J. J. — 120.30: J. J. J. — 120.40: J. J. J. — 120.50: J. J. J. — 121.00: J. J. J. — 121.10: J. J. J. — 121.20: J. J. J. — 121.30: J. J. J. — 121.40: J. J. J. — 121.50: J. J. J. — 122.00: J. J. J. — 122.10: J. J. J. — 122.20: J. J. J. — 122.30: J. J. J. — 122.40: J. J. J. — 122.50: J. J. J. — 123.00: J. J. J. — 123.10: J. J. J. — 123.20: J. J. J. — 123

FÁBIÁN SÁNDOR:

Vendégségben a vendégekkel

Szeles, morcos decemberi eső versedi az arcunkat. Alattunk féderes kocsik zörög, peziparipák patkói csattognak ütemesen a kövesúton, s haladunk, hogy egy kedves meghívásnak eleget tegyünk. A cserei Dózsa Termelőszövetkezet vezetősége és tagsága megtudván, hogy Debrecenben lengyel vendégek járnak, elhatározták, hogy ismeretük teljességé érdekében és jó tapasztalatokat várva meghívják a Debrecenhez sok mindenben hasonló lengyel város vezetőit — baráti beszélgetésre.

Lengyel zászló a lubliniak tiszteletére

Ahogy elhagyjuk a hőforrást, már odalátjuk a Dózsa Tsz központi tanyája. Még a téli szürkületben is kirajzolódnak, hogy gondos gazdája van ennek a tájéknak. Erről nem is sokára meggyőződhetünk. A nyugtalan, tüzesvérű paripák megállnak a központi épület előtt, de éppen csak arra az időre, míg megurunk a kocsiról, mert máris tovább akarnak repülni. Az ámbitus alatt a termelőszövetkezet vezetői és tagjai, Bakó Sándor alföldi parasztember, tsz elnök vezetésével fogadják a lengyel vendégeket. Két fiatal asszony gusztovs arany-sárgára sült házi cipót tartogat a kezében s miután Bakó elvtárs elmondja néhány mondatból álló, de őszintehangú köszöntőjét, a szeretet és tisztelet jeléül átnyújt a küldöttség vezetőjének két arany cipőt és két cserép gyönyörű elővárágot. Olyan gyengéd és kedves hangulat alakul ki pillanatok alatt, hogy férfi léteire is elérzékenyül az ember. Jan Ujma elvtárs, a küldöttség vezetője is csak úgy keresi a szavakat a meghatódottságotól, eltelve azzal az érzéssel, hogy leptonnyomon őszinte barátsággal találkozik. Két nyelvű, de egy szívű testvérek találkoznak. Debrecen dolgozó népének néhány képviselője — parasztlak, leányok, asszonyok, gyermekek — meleg szeretettel, őszinte vendégfogadása fogja őket körül.

Nagyon sok termelőszövetkezetben jártam már, és csaknem valamennyinek beléptem háza küszöbén az irodába, a páttikári szobába, ahonnan tulajdonképpen irányítják a közös, alkotó munkát. Itt ilyen szíjas, kedves, családias, lázasan berendezett központi épülettel keveset találkoztam.

„Itt gazdája van tényleg mindennek...”

A falon képek, a munkájukat dicsőítő versenyzásokról és a lublini vendégek tiszteletére a lengyel lobogó is a falra került. Rádió, gramofon, szék, asztalok, láccák mind, mind, szépen sorjában, valamennyi a helyére véve. Erzi az ember, hogy itt gazdája van tényleg mindennek. **Polski Boleslaw** elvtárs, a lublini város pártbizottság titkára szemmel láthatóan örül a látottaknak.

— No, ez igen! — hajtogatja. Különösen, amikor megcsillan a pohárban a jó kisüsti pálinka a hideg decemberi szél után.

— Ez igen, ez valóban mind szép, kedves és felemelő — de én arra is kíváncsi vagyok, ami nem ilyen szép, ahol baj van, és arra különösen, hogyan oldják meg a hibát? — A tsz vezetői örömeist vállalhatnák. El is voltak készülvén arra, hogy amit csak lehet, mindent megmutatnak a vendégeknek, hiszen több itt a mutogatni való, mint a takarítani való. Eppen ezért a télikabátokat sem vesszük le — meg a hirtelen sötétedés is fenyeget — azonnal elindulunk a tanyába.

Mire kíváncsi **Polski Boleslaw?**

Először a kultúrothron építését neztük meg, amit saját erejéből készített a tsz, s hiába szűrkül, most is dolgoznak a tetőn a kőművesek, ácsok,

Feltűnik a lengyel elvtársaknak, hogy ez nem tiszta téglát építel, csak az alapja az. A többi vályog. **Polski Boleslaw** elvtárs rögtön fel is szalad a létrán, az állásra, emelgetni kezdi a nagyméretű vályogokat, csak azt nem tudtam pontosan megállapítani, hogy vajon felüljük ismeretlen-e ez az építkezési anyag és éppen ezért nézi annyira ezt a csontszáraz vályogot. Egyszer csak újra felemeli és mintegy 3 méter magas állásról ledobja a földre, persze csupán próbaképpen, hogy vajon milyen erős ez a sárból gyúrt vályog. De annak meg sem kottyan, mintha egy nagy terméskő esett volna alá, úgy belefördök a földre.

Aztán a többiek is „meggyúsztalják” ezt az építkezést. A mérnök is, **Kozlowski** elvtárs és **Durak Tadeus** elvtárs is megelégedetten bólogat. A külső-belső nézdegélés után egy másik új épületbe sietünk át, de bizony már belül itt is elég sötét van, úgy hogy viharlámpával kell világítani. De csak belül, mert kívül ez a szép magtáreépület teljesen kész van és **Kozlowski** elvtárs stílusa is sajátos, magyaros, és díszes ennek a szépen kiépített majorságnak. S ez valóban így is van. Különösen büszkék erre az épületre maguk a tsz tagok.

De hát nemcsak az épületek érdeklik a vendégeket, hanem ami azokban belül van. A tehénistállóban sétálunk végig, éppen egy borjú születésének vagyunk tanúi. A tejhozam után érdeklődünk, nem is annyira mi, mint inkább a vendégek. Persze ez nem olyan magas, 11—12—13 liter tejet adó tehénnek vannak itt csak. Persze, én azt nem értem, hogy miért nem nagyobb a tejhozama ezeknek a szép piros-tarka tehéneknek. Pedig ennyi takarmányt, ilyen szép szénakazlakat kevés tsz-ben lehetne megszámolni. De hát bizonyára más baj van, amit aztán az elnök szavából ki is lehet venni. Kevés a pillangós, a vetelt takaró; mány és hát silóval sincsenek teljes mértékben felkészülve, hiszen tulajdonképpen a nedvűs takarmány az alapja a 15—20—25 literes tejhozamnak.

A lovak szőre olyan, mint a tükör

Különösen meggyőző és kellemes az állatok szállása, mert tiszta, fehérre meszelt, egészséges. A lovak szőre olyan, mint a tükör. Nincsenek túllátható, hiszen nem szórakozásból tartják itt a jószágokat, hanem azért, hogy dolgozzanak. Ennek ellenére mégis mind jó húsos, mokány paripa. Sajnos, nagyon beállt az este, a baromfiakat is úgy kellett lezavarni a fölőről, hogy megláthassuk őket. Egyforma fehérhár töltyűk, kacskák, libák zajongtak ezután a baromfiavim udvarán.

A beszélgetés és a nezelődés során kiderült, hogy igyekvő, az állatokat szerető, dolgos emberek élnek a Dózsa Termelőszövetkezetben. Igaz, nem sok földjük van, mindössze 630 katasztrális hold, s ebből is csak fele szántóterület. Ehhez van 28 ló, 32 szarvasmarha és a szemlélőmást virágzó, társas gazdálkodás. Az a 62 tag, aki itt, ebben a termelőszövetkezetben magának mondja ezeket az eredményeket, hosszú, nehéz, tüzdelmes hónapokat, éveket élt át, míg eljutott odáig, hogy a futó homokon nemcsak a növényeket,

hanem önmagukat is legyőkeztették. Van itt már tejcsarnok, beépített daráló, mutortos szivattyús kút és ami a legfőbb, jó jövedelem az egytagoknak, meg a közönsnek is. Aktívan, vagyis jövedelemment zártak ebben az évben.

Baráti köszöntők, sok-sok „egészségünkre”

Mindezek után visszamentünk a barátságos, fűtött központi épületbe, ahol három szál zenés patgatos muzsikával fogadtak bennünket. Apró figyelemességek ezek. Amikor beléptünk a belső irodába, hófehér abrosszal leterített asztalon gazdag vacsora gözölgött. Amúgy magyarosan van itt minden, őszinte vendégszeretettel, ahogy ez kijár a messziről jövőnek, különösen idegen országból jövő kedves vendégeknek. Hát, hogy is lehetne másképpen, amikor disznótoros vacsorára hívják az embert. Debreceni szép szokás szerint frissen főtt orjaleves, reszelt tészta, hússal, disznótoros káposzta, helyesebben káposztásúsz és ezt követi a hurka, kolbász és a finom sütemény. S közben közben kisujjig kell inni a poharat, amelyben saját terméskő izletes bor csillog. Szól a nóta, itt-ott baráti beszélgetés, kézzel lábbal igyekeznek megmagyarázni egymásnak a lengyel és a magyar emberek a maguk mondanivalóját. Olyan forró, baráti légkör alakult itt ki, hogy egymás után hangzanak el az őszinte köszöntők, a sok-sok „egészségünkre”, s erre a lengyel elvtársak ugyancsak a magyar nyelven válaszolnak. **Jan Ujma** elvtárs, a küldöttség ad ad **Bakó Sándor** elvtársnak, a tsz elnökének.

Csak hogy közelgett az idő, mert a Vársóban járt Debreceni Népi Együttes táncosai és zenekara, ugyancsak vendéglátásra várják a lengyel vendégeket. Oda is menni kellett. Komoly erőszakra került, míg sikerült elindulni, pedig már mindenből ottunk bőven, itünk is utána, de ez a kedves kollektíva semmi

áron nem akarta elengedni vendégeit. Végül úgy állapodtunk meg, hogy velünk jönnék ők is és közösen nézzük meg a népi együttesnek a lublini vendégek tiszteletére adott műsorát. Az Épitők **Kossuth Lajos** Kultúrothronában már ott várta a vendégeket a népi együttes zene- és tánckara s néhány pillanat múlva, mintha nem is a földön lettünk volna, hanem valami mesebeli varázslat ragadt volna el bennünket, úgy táncoltak ezek a tüzesvérű, nagytehetségű fiatalok.

„Heéjj Matyi! Vót még benne!”

Boros Matyi és zenekara a Varsót meghódító muzsikával kísérte a Biharai táncokat, az Ajkai leánytáncot, a Miksepécsi csárdást. Egy-egy táncszám közben is csárdás, toborzó, s a magyar népdalok legszebbjei zendültek fel a hangszerek húrjain.

— **Heéjj Matyi! Vót még benne!** — kiáltja az egyik derékszál táncoslegény. És lényeg volt még benne, úgy dübögnek a csinos kis eszmák talpai, mint ahogy a tánc neve is mondja: **Dübögő táncba** szokták ezt csinálni. A legények vad virtuskodással, a lányok gyengéd kedvesseggel teremtenek csodálatosan szép perceket még nekünk is, akik minden mozzanatát ismerjük ennek a táncnak. A lengyel vendégek elragadtatással és „de” nélkül, teljes elismeréssel, gyönyörűséggel beszélnek a Debreceni Népi Együttes kedves műsoráról. Így jó ez igazán. A tsz-ben disznótor, utána széles mulatás ezekkel a csodálatosan szép, szívükben és lelkükben is muzsikával élő, minden idegszálukban táncra mozduló fiatalokkal együtt.

Ilyen emlékeket vittek magukkal Lublinba a becses vendégek, ilyen emlékekkel pecsételődik meg a nagyszérvű kezdeményezés, a testvérvárosok közötti szövetség megteremtése, amely soha, de soha nem lesz másképpen. A magyar és a lengyel nép is, Debrecen és Lublin lakossága is ezt akarja.

MÉRLEG

Ujabb vállalatok sorakoztak fel...

A tervteljesítő üzemek száma pénteken és szombaton ismét szaporodott. December 25-ig a Dohánygyár, a Debreceni Fodrász KTSZ, a Keletmagyarországi Üvegértékesítő Vállalat dolgozóit is eleget tették az évi kötelezettségüknek. A Vas és Műszaki Nagykeres-

kedelmi Vállalat kollektívája ugyanekkor negyedik negyedévi tervét fejezte be. Különösen az örömdetes, hogy a Dohánygyár dolgozóit 5 nappal a vállalat és 7 nappal az évi terv befejezése előtt váltották be adott szavukat.

Ahol már teljesítették az évi tervet

MINISZTERIUMI VÁLLALATOK

Tejipari Vállalat	november	9-én
Orvosi Műszergyár	november	17-én
Építőgépkarbantartó V.	november	30-án
Cementáruiipari V.	november	30-án
Fűtőház	november	30-án
Tiszántúli Rostkikészítő V.	november	30-án
52. AKOV B-újfalu Főnöksége	november	30-án
Jarmújavitó	november	30-án
Hajlított Butorgyár	november	30-án
Dobreceni-Állomás	november	30-án
Debreceni Gyógyszergyár	december	5-én
Építványgyártó V.	december	8-án
Ruhagyár	december	10-én
Hortobágy Malom	december	13-án
Debreceni Üfelfintartó V.	december	15-én
Debreceni Textilművek	december	15-én
Debreceni Dohánybárázó és Fermentáló V.	december	20-án
Hajdúipari Vállalat	december	20-án
Hajdúsági Gyógyszergyár	december	21-én
BELSPED	december	21-én
Dohánygyár	december	24-én

HELYIIPARI ÉS SZOLGÁLTATÓ VÁLLALATOK

Mechanikai és Műanyaggyártó Vállalat	november	2-án
Patyolat	november	11-én
Szabadság Lapnyomda	november	18-án
Fémmechanikai Vállalat	november	21-én
Kéfégyár (felelmeti törvén)	november	22-án
Hajdú-Bihar megyei Kéményespró Vállalat	november	25-én
Debreceni Tanács Faipari Vállalata	november	30-án
H.-szoboszlói Földgáztermelő és Ért. V.	december	4-én
Hajdú-Bihar megyei Mozlüzemi Vállalat	december	4-én
Villamosvasút	december	7-én
H.-nánási Községgazdálkodási Vállalat	december	7-én
Lakatos- és Gépipari Vállalat	december	8-án
Debreceni Köztisztasági Vállalat	december	9-án
Hajdú-Szabolcs megyei MZH Vállalat	december	13-án
Debreceni Fűdők Vállalat	december	16-án
Hajdú-Bihar megyei Sütő- és Tésztaip. V.	december	19-án
Debreceni Vasipari és Kazánészítő V.	december	20-án

KERESKEDELMI VÁLLALATOK

Keletmagyarországi Üzemélemezési V.	december	1-én
Keletmagyarországi Üvegértékesítő V.	december	2-án
Debreceni Élelmiszerkiskereskedelmi V.	december	10-én
Papír- és Irodaszerértékesítő V.	december	13-án
Debreceni Állami Áruház	december	16-án
Debreceni Ruházati Bolt	december	16-án
Hajdú-Bihar megyei Népbolt V.	december	16-án
Debreceni Vegyipari Nagykeresk. V.	december	17-én
Debreceni Kiskereskedelmi V.	december	20-án
Hajdú-Bihar megyei Fűszer és Edesség.	december	21-én

KISIPARI TERMELOSZOVETKEZETEK

Kö- és Műkőipari KSZ	november	5-én
Bettyóújfalui Szabó KSZ	november	10-én
H.-nánási Fa-, Fém- és Épitőipari KTSZ	november	25-én
H.-hadházi Ruházati és Szolgáltató KTSZ	november	25-én
H.-nánási Fűrész- és Női Szabó KTSZ	november	29-én
Debreceni Könyvkötő és Dobozkészítő KSZ	december	2-án
Debreceni Üveges, Üvegcsiszoló, Tükrökészítő és Képektervező KTSZ	december	17-én
Debreceni Fodrász KTSZ	december	19-án
Fémfeldolgozó és Javitó KTSZ	december	20-án

A HAJDÚSÁG KIALAKULÁSA

Szabó István egyetemi tanár előadása

hanem a vásárok idején a külvárosokban jelölték ki szállóhelyüket.

Az osztrák vámintézkedések következtében a XV. század végén a magyar marhahajtok már nem mehettek túl a határon, s így a marhakereskedelelem is visszaesett. A nagyobb külföldi piacoktól való elszakadás következtében nagytömegű fegyverviselő nép maradt foglalkozás nélkül. Amikor 1514-ben meghírtették a keresztény hadjáratot és Dózsa György annak vezére lett, tömegestől csatlakoztak zászajla alá a pásztoros, volt hajtok, akiket környéken **hajdúknak** neveztek. Ezek a hajtok Dózsa György érdekében harcoltak, ezekről emlékeznek meg a régi irások úgy, mint Dózsa György tisztjeiről és testvéreiről. Dózsa György hadainak délre való vonulása a Tiszántúli pásztorokó területére is esett. Temesváralatt, amikor Szapolyai hadai Dózsa seregét szétverték, az erélyi vajda a tüzes trónra ültetett Dózsa testét a hajdúkkal harpadtatta.

A jobbágy háború megtorlásaként hozott törvények alapján a pásztoroszállásokat szétrombolták, s elrendelték a fegyverreljáró hajdúk kiirtását. A szigorú rendelkezések után azonban mégis egy évized múlva már a hajdúk, mint katonaszerű gyalogosok állanak részint Szapolyai, részint Ferdinánd zsoldjában. A hadiélet minden viszontagságait kitűnően tűrtvén katonák csekély zsoldért halálmegevető bátorsággal harcoltak. Mivel a pásztorokózás, marhahajtás, mint létfeltétel meg-

szűnt számukra, a fegyverviseléshez szokott embereknek lassanként a katonaszkóda lett a foglalkozásuk. Az 1540-es évektől kezdve már nagy területen találkozni velük a magyar végvársokban.

A hajdúság ekkor még kétarcú réteg. Nem szakadt egészen a pásztorokódtól, de már hivatászerű katonának is tekinthető. Mindenki zsoldjába fogadhatta őket. De a törköket nem szolgálták. Nem is volt azoknak akkora kedvettség elhanyagolni a hajdúkat.

Egy emberöltőig az ország népere valóságos csapást jelentett a rakoncátlan hajdúk és a XVI. század végén hozott törvények valóságos becsületét mondják őket, akiket akárki megölhet büntetés nélkül.

A viszonyok azonban erősebbeknek bizonyultak, mint a meghozott törvények. A hajdúk egyre szaporodtak, sőt az 1590-es években már saját katonai szervezettel is rendelkeztek. Nem ismerték földesúri függést, csak saját kapitányuknak engedelmességet és a kapitányuk hívására harcba is indultak. A török végvárai falai alá is eljártak a vakmerő hajdúk, sőt a 15 éves háború alatt a Dunán egész Belgrádig elkalandoztak.

szűnt számukra, a fegyverviseléshez szokott embereknek lassanként a katonaszkóda lett a foglalkozásuk. Az 1540-es évektől kezdve már nagy területen találkozni velük a magyar végvársokban.

Bocskai István a maga köré gyűjtött 30 000 hajdú segítségével vitte győzelemre a szabadságharcot. A győzelem után már az volt a legnagyobb kérdés, miként sikerül a harcias hajdúkat leszerelni. A Bocskai körül lévő főurak a hajdúk szerepét nem értékelték meg és a fejedelmek kellett figyelmeztetni őket arra, hogy a németeket nem a jó szél fújta ki az országból, hanem azokat a hajdúk sepegették ki.

Bocskai István országgyűlésén a hajdúk képviselői már megjelentek és ezáltal a társadalom elismert tagjává váltak. Az 1606-ban kelt szabadságlevelével a hét pusztai faluban letelepített 9250 hajdú, a török és a királyi Magyarország ütközőpontján, de elsősorban Erdély, a magyar szabadság örödonalát építette ki. A hajdúság így fennmaradt, sőt a következő század folyamán gyarapodtak is, mert 1630 körül már mintegy félszáz hajdú szabadalommal élő falu van Szabolcs, Zemplén, Borsod és Bihar megyékben.

Ezek közül azonban csak Hajdúszoboszló, Hajdúbószony, Hajdúhadházi, Hajdúhadházi, Hajdúhadházi és Vámosi pércs tudták megőrizni hajdú szabadságukat. A többiek a század folyamán vagy jobbágygorsorba süllyedtek, vagy szerződéses viszonyba léptek földesuraikkal.

Bencze Mihály

FODRÁSZ KTSZ
30 SZAMU RESZLEGE A

GÖCS
D. épületében
MEGNYILT

A Vigkedvő Mihály utcai iskolaudvarától A NOVOSZIBIRSZKI OPERAHÁZ SZINPADÁIG

Mátyás Mária Kosuth-díjas operanékesnő Debrecenről és a szovjetunióbeli vendégcserepléséről

Amikor a szibériai szereplésem után Novoszibirszkbeli repülőgépen tettem meg az utat vissza Moszkvába, több mint kétezer méter magasan a levegőben lezuhantam a szemem és ott, a felhők között és hőmézők fölött tisztán rajzolódott képzeletemben Debrecen képe. Az óriási gépmadár suhant a levegőben és én lezuhant szemmel ott voltam újra a Vigkedvő Mihály utcai elemi iskola udvarán, ahol gyerekeskedtem, játszottam, tanultam. Ahol forró alkalmi bimbóztak bennem arról, hogy énekesnő leszek, sikerem lesz és eljutok ismeretlen zugaiba a világnak. Talán ezt a beteljesült álmot köszöntem meg a fészeknek, ahonnan kirepültem, Debrecennek, a zengő gyermekálmok városának — ezzel a visszamelegkezéssel. Így kezdte nyilatkozatát Mátyás Mária, aki nemrég tért vissza nagyszerű moszkvai és szibériai vendégcserepléséről Magyarországra.

— Debreceni vagyok — folytatta Mátyás Mária — debreceni tanító leánya. Még kicsiny gyermek voltam, amikor első sikerem arattam: az iskola karácsonyi ünnepélyén, ahol édesapám tanított. Szüleim azt akarták, hogy én is tanító legyek. Elvégeztem a tanítóképzőt s néhány hónapig magyarra, szántarra, olvasásra, írásra oktattam a Vigkedvő Mihály utcai elemi iskola kis nebulóit. Az utca név nem negatívot vidámságra. Szomorúkedvű Mária lettem, mert félbe kellett hagynom a zeneakadémiai tanulmányaimat. Noha Hoor Temples Erzsébet énektanáró rendületlenül hitt abban, hogy egyszer meg ismert operanékesnő leszek. Aztán eljött a felszabadulás és nemsokkal később egy napon vasúti jegyet váltottam Pestre. Nem volt könnyű akkoriban feljutni a fővárosba: hosszú volt az utazás és sovány az erszényem. A vonatról egészen bementem az Operaházba, ahol alig pár hete játszott újra a társulat. Elmondtam, hogy énekesnő szeretnék lenni. Komáromi Pál, a színház társigazgatója azt felelte: Jöjjenek el majd egyszer próbát énekelni. „Majd egyszer? — fakadtam ki — vagy ittmaradok, vagy hazautazom Debrecenbe, mert nincs miből a próbáéneklésre várakozni, hallgassanak meg azonnal.”

— Így is történt. Lekalauzoltak a színpadra elénekeltem néhány ariát... és ösztöndíjas tagja lettem az Operaháznak... Szép volt az út az első kis szerepektől a nagy kitüntetésig, a Kosuth-díjig, melyet két operaszerepért: a Hunyadi László Gara Mária-jáért és a Hány János Orszéjéért kaptam... Aztán jött az utazások sorozata, bezzeg most nem személyvontaton döcögve, Debrecenből Pestre, hanem 1948: Olaszország, 1951: a szovjet operaművészet remekeivel ismerkedtem meg, aztán a berlini VIT, ahol díjat nyertem, Csehszlovákia és Bulgária és most újra a Szovjetunió. Gyönyörű estek, a sikerek, tapsok izgalmas emlékeivel...

Természetesen tele élményekkel érkezett haza. Még most, napok múlva is ezeket rakosgatja emlékezetében. — Huszonegy fokok hidegben is forró sikerünk volt a Bánk bán novoszibirszki előadásával — beszéli. — Joviczky Józsefet és engem hatalmas bundákkal láttak el ottartózkodásunk alatt. A szőrzet hideg egyáltalán nem értett hangunknak.

A novoszibirszki opera remek, korszerű épület, kétezer nézőt fogad be a nézőtere, de fellépéseink meg néhány száz pötszékét állították meg. A Bánk bán szibériai előadása kitűnő rendezésben teremt meg az opera magyar hangulatát. A szereplők élőkön a Gertrudis éneklő Mjasznikovával: nagyszerű művészek. Mi voltunk az első külföldi vendég, akik felléptek az operában.

Novoszibirszk rendkívül forgalmas város, repülőgépjáratok szállítják oda az utasokat a hatalmas bieralom minden részéből.

— A Bánk bánon kívül a Traviatában léptem fel Novoszibirszkben, ebben a rendkívül fejlett zenekultúrájú városban. Az Operaház előadásai igen magas színvonalon állnak. A művészi élmények mellett volt egy felejthetetlen természeti látványban is részem: egy hatalmas hóviharban, amikor órákon keresztül repült a levegőben a szikrázó főtég, méteres torlaszokat építve egyes helyeken. Ez közvetlen az egyik előadás előtt volt, mire azonban a színházból kijöttünk, hőkekkkel eltűntették a félelmetes vihar által „épitett” másfél méter magas hótornyokat. A közlekedés teljesen zavartalan volt.

— A Bánk bánról egyébként rádió és televízió riportot készítettek Novoszibirszkben és azt a legutóbbi állomásokon is hallhatták.

— A novoszibirszki szereplés után Moszkvában énekeltem az egyik legkedveltebb szerepemet, az Anyegin Tatjánáját. A Nagy Színház, mint mindig, ezúttal is roskadással megtelt. Arra az élménysorozatra, amit a Szovjetunióban tett látogatásunk jelentett, a moszkvai út tette fel a koronát. Napokig lehetne beszélni azokról a művészi és emberi benyomásokról, amelyeket ott szerztünk és amit egy életre szóló emlékként hoztunk magunkkal...

— Hosszú volt az út — fejezte be nyilatkozatát Mátyás Mária — a Vigkedvő Mihály utcai kis tanítólakástól a moszkvai és novoszibirszki operaházi forró estéig. Ennek a hosszú útnak egyik legfelejthetlenebb részét jelenti a Szovjetunióban eltöltött napok... a barátság, az emberiség, a művészet és szépség örök emlékeivel.

Kiss István

A DÉLI ÉG ÖV ALATT Az „Ob” áthaladt az Egyenlítőn

Részletek J. Rjabcsikovnak, a Pravda különtudósítójának az „Ob” fedélzetéről küldött riportjából.

Az „Ob” tengerjáró hajóról lusta kék vizen túl Afrika alacsony, helyenként szaggatott partja látszik. Csak úgy árad belőle a Szahara forró lehellete. Ott a sivatagban homokviharok dúlnak és vadul perzsel a nap, minden előny egy csöpp víz után szomjuhozik. Körülöttünk az Atlanti-óceán terül el. De az expedíció hajója még ebben a mérhetetlen víz tömegében is annyira felmelegszik, hogy a fémrészekhez nem lehet pusztá kézzel hozzányúlni. A hajó fedélzeit, hácsókat és oldalfalakat mentén külön és célból elhelyezett tömlőkkel és permetezőkből öntözik.

A forráság egyre fokozódik,

de ez már nem a Szahara száraz lángolása, hanem nedves, fullasztó hőség, amelyet Portugál-Guinea partjai küldenek felénk. A nedvességgel telített levegő szinte sűrűsödik. A látvárt hamuszínű fától borítja, amely annál kevésbé átlátszó, minél közelebb érünk az Egyenlítőhöz.

Már többször kiszámították, hogy az expedíció részvevői közül csak hatan mentek még keresztül az Egyenlítőn, az Észak-sarkon viszont 38-an jártak. Az Északi-sarkvidék legyőzői nehezen viselik el a trópusi meleget, de mindegyik bátran kitart a maga helyén. A legnehezebb a munka a hajó mélyében, ahol a gépeket kezelik. Itt tart szolgálatot 50 fokban melegeben Alekszej Podlesznij és Lev Gavrilov mechanikus, s mindazok, akik arról gondoskodnak, hogy a hajó megállás nélkül haladjon.

A laboratóriumokban is forró és nyomásztó a levegő s ezen semmiféle ventilátor nem segít. Az emberek a fullasztó levegőben kénytelenek szerezni a megszokott és végső a megfigyeléseket. Az egyik mérő „kimúlt” a hőmérő. Erre Fjodor Ganpanceorov műszerész és a geológus-részeleg munkatársai hatalmas ventilátort szereltek fel, amely hűti a műszer felmelegedett részeit, úgyhogy most már kifogástalanul működik. Alekszandr Liszicin és Alekszandr Zsivago, a két fiatal tudós szüntelenül törölgötte vagy a hűsőbb levegőt árasztó ventilátorok elé tartva arcát, figyeli a visszhangos mélységmérő és a többi készülék jelzéseit. A magas árcok forrora hevült acél fókain mászik fölfelé a középkorú Vlagyimir Kunyin mérnök. A hőséggel dacolva teljesíti a tudományos munkatársak kérését és még egy műszert szerel fel az árbocra.

Neptunus ányújtotta az Egyenlítő kulesát a hajó kapitányának

Man kapitány, aki már nemegyszer keresztülszelte az Egyenlítőt, átvette a kulcsot és kinyitotta a lakatot. Egyszerű hurra harsant fel, a zene tust hűzött és hozzálátott, hogy a hagyományokhoz illően mindazokat megmártassák a rögtönzött medencében, akik először mentek keresztül az Egyenlítőn. Csak látni kellett volna a repülőgépet, a motoroshajókat, a hácsókat, az árbocokat, sőt még a helikopter emelvényét is elrejtő emberek vidám, napzárnyított arcát, amint élénken figyelték a Neptunus kíséretét alkotó fantasztikus öltözeteket viselő tudósok és repülőket menetét. Csak a szemtanú tudja igazán értékelni ezt a tréfas ünnepet.

mindenfelé szorgosan dolgoznak.

Melegük van, de végzik munkájukat, alkotnak és terveket szőnek. Ott ül a mentőcsónak árnyékában furdónadrágban, nagyítóval a szemé előtt az ezermester Mihail Komarov. Előtte alkatrészeire szélszerte mozog, törött írógép, szemüveg, fényképezőgép vagy szokatlan laboratóriumi műszere. Komarov önként vállalja ezek megjavítását.

Értékesítő Kirendeltségünkön

(volt MEZŐKER) Széchenyi u. 22. sz. alatt december 30-án, 31-én az év végi leltározás miatt
az árukiadás szünetel.
Kérjük vevőinket, hogy szükségleteiket a fenti időpont előtt beszerezni szíveskedjenek. Hajdú megyei Mezőgazdasági Termékekért Értékesítő Szövetkezeti Központ, Debrecen

FOLDI JÁNOS

1755-1801

DECEMBER 21-ÉN volt 200 éve annak, hogy Nagyszalontán született Földi János, akit a természetrajz magyar atyjának is szokták nevezni.

Nem született seiyem párnák közt. Gazdag rokoniak nem voltak, akik az életútján foglalkolna a kezét, segítettek volna neki. Egyszerű, sokgyermekes szülők gyermeke volt. A szegény, árva fiúnak mindenért külön meg kellett küzdenie. Anyját 15 nappal korábban vesztette el, s alig volt 4 éves, amikor apja is meghalt. Így korán megköszönte az árvák könnyzártatá, telessen kenyéret. Jósávit emberek tartották, nevelték. Már zsenje gyermekkorában kitűnt éles eszével, kitartó szorgalmával és jó magaviseletével.

Tanulóévei is keservesek voltak, sok szükséggel küzdött. Legelső iskoláit csak mint szolgadiák végezte szülővárosában, Nagyszalontán. Éppen ezek a küzdelmek és nélkülözések acélozták meg akaraterejét.

Tizenöt éves volt, amikor a debreceni ref. főiskolába lépett. Itt olyan híres tanárai voltak, mint Hatvani professzor, akiről az a hiedelem járta, hogy az ördögökkel cimborált. Pedig a valóság csupán annyi volt, hogy a tudós professzor éjszakaiként villamos kísérlesekkel kísérletezett, s az ablakban bekukucskáló diákok nem tudták mire vélni az ide-oda cikázó színes fényeket. Elhíresztelték, hogy Hatvani professzor az ördögökkel cimborál. Nem lehet kétséges, hogy Földi érdeklődését a természettudományok iránt ez a nagy tudósprofesszor keltette fel.

Debrecenben csak néhány évig tanulhatott, hogy a tovább tanulásához pénzre szerezhesen. Báránra, majd Kiskunhalasra ment rektor-tanítónak. Megtakarított pénzcsékjével Pestre költözött, beiratkozott az orvosi karra, amit 1788-ban kitüntetéssel végzett el.

ORVOSDOKTORRÁ AVATTA, a természettudományi jártasságáért pedig a Jéna-i Ásványtani Társaság rendes tagjává választotta. Még abban az évben megkezdte orvosi működését Szatmárnémetiben. Mint kiváló orvos, 1791-ben a hajdú kerület főorvosi állására hívták meg, így került Hajdúhadháza, ahol haláláig működött. Or-

vosi gyakorlatát mellett minden idejét a tudományokra, s a nemzeti nyelvnek művelésére szentelte, melynek oly hő pártolója volt, hogy azt minden nyilvános intézetbe behozni óhajtott — olvassuk róla a régi feljegyzésekből. Szívének legfőbb vágya volt: „magyarrá tenni... irodalmi nyelvét emelni, művelni az elhanyagolt magyar nyelvet”. Ugyanis az ő idejében elhanyagolták a magyar nyelvet. Hivatalokban és az iskolákban latinul vagy németül beszéltek. Csak a nép beszélt anyanyelvünkön. Ezen akart Földi változtatni, amikor egy pályázatra megírta Magyar Nyelvkönyv c. művét, melyvel első díjat nyert. Ebből a munkájából készítették az első magyar nyelvű Magyar Grammatikát (amit Debreceni Grammatikának ismernek). Nyelvének szerint, ami csak jó van ebben a könyvben, azt mind Földi könyvéből vették át, mégsem említették meg benne a Földi nevet.

KIVÁLÓ NYELVKÖNYVBEN ilyen még ma is érvényben lévő szabályt találunk: „Új szót formálni, mákor másképen meg lehet, szükésgtelen, hanem ki kell keresni a gyökeres, törökös, jó hangzású igaz magyar szót, ezeknek folytatásával, ezekkel összerakásaiakkal kell nevezni még lehet, az új dolgokat is. Ez a nyelvnek igaz pallérozása. Végre, ha ezekből se telik, akkor kovátsoljon valaki új szót, vagy akkor magyarosítson meg idegeneket.” Hogy mennyire tiszta szándékkal és legjobb tudásával küzdött a nemzeti nyelvért és a haladásért, az Grammatikájából is kiscendül: „Ami pedig az egész munkát illeti, mindeneket úgy írtam, hogy soha még hamvait is ne szégyenlhessek a mit írtam; de nyelvem s nemzetem is soha ne szégyenlhesse, amit annak igaz előadására, tökéletesítésére kijelenttem.”

Földi János sokoldalú tudós volt. Ugyancsak Nyelvkönyvének előszavában jelzi, hogy többeknek ösztönzésére és nemzete dicsőségére ezután a magyar fivész tudományának hasonló megjobbításához és kidolgozásához fog. Sajnos, ezt a munkáját korai halála miatt

nem végezhette be, csak néhány ilyen tárgyú kisebb munkája jelent meg: „Rövid kritika és rajzolat a magyar fivész tudományról”, vagy „Természeti história a Linné rendszer szerinti: Első csomó: az állatok országa.” Mindkét munka nyelvészeti szempontból is igen értékes, mert izes magyarsággal és könnyen érthető formában készült. A latin növény- és állatneveket Földi úgy segített, hogy a nép ajkán élő neveket — ha azok kifejezőek voltak — megtartotta, ellenkező esetben helyettük új nevet képzett. Alattánában ezernél több olyan új magyar állatnév van, amit ő alkotott vagy vett át a népvagyból (csikós, ló, ponty, hangyász, fonalféreg, cinke, csaláncsotogató, pipiske, veresbegyű madár, nádírgó, galagonya, pillangó...) De több száz azoknak a magyar nőnévnyelveknek a száma, amellyel ő ajándékozta meg a természet tudományt. Az ő gyűjtéséből és feljegyzéseiből készítették el sógorai, Diószegi és Fazekas a „Debreceni Fivészkönyv”-et.

FÖLDI A FELVILÁGOSODÁS KORÁNK új eszméi lelkesítették, lankadatlan munkára fűtötték. Oltatlan szomjúval vágyakozott a tudományok megismerésére, ezért tett szert olyan széleskörű, szinte példátlan műveltségre. Shalkepearát ő fordította először magyarra. Versekét is írt. A „Magyar versekről” írt tanulmányai a „Magyar Musa”-ban és az „Orpheus”-ban jelentek meg. Szenvedélyesen gyűjtötte a közmondásokat és a példab-

De nyugodj e léteget megett, Nyugodt dicsó test, én velem is csak így Bánk hazám, bár árága vérem Érté foly, érte fog, érte hül meg. Lesz még az a kor, melybe felettem is Egy hív magyarnak lantja zokogni fog. S ezt mondja néptünk: Oh miért nem Élték ez emberi századunkban?!”

Igaza volt Csokonainak. Jósága beteljesült. MI MÁR TUDJUK, hogy miért hallgatták el Földit. Mert az akkori szarnok uralom igei vezette minden felvilágosult megnyilvánulást.

szókat. Feltehető, hogy népdalokat is gyűjtött, mint ahogy kortársa és barátja, Csokonai is gyűjtött. Küzdött az emberi tudatlanság és babonák ellen. Régi jegyzőkönyvek elavult írásából olvashatjuk, hogy nem egyszer felemelte tiltó szavát a javasasszonyok és kuruzslók rantásai ellen. Csokonai gyakran meglátogatta Földit hadházi magyarnyában. Olyankor kimentek Földi vénkerti szőlőjébe — még ma is megvan az a pajta —, ahol napokig elbeszélgett, vitakozott a két barát.

A HALÁL nagyon korán, 1801. április 6-án legszebb férfikorában, élete 46. évében ragadta el. Temetésén még a felesége sem jelent meg. A tanácsbeliek közül is csak Csizsár Mihály város hadnagya volt jelen. Barátjának, Csizsárnak még életében megtagadta, hogy sírjához akárcsak ültessen. Ezt a kívánságát másodsor is teljesítették, s amikor az a kiszáradt, koporsóalakú sírkövel jelölték sírját. Ez a sírkövel elkalodott. Varró Ferenc volt hadházi tanító indítványára emeltek neki új emlékművet, amit később a ref. templom kertjébe vittek. Így most jeltelen sírban pihen az a nagy tudós, aki életében sem kapta meg azt a megbecsülést, amit megérdemelt volna.

Néhány év múlva Földi halála után Csokonai Dr. Földi sírhalma felett c. versében felhívta a panaszolva el, hogy barátjával, Földivel milyen mostohán bánjt el kora és keserűen vándorja Hadházt, amiért olyan hamar elfeledt és nem gondolja sírját. Csokonainak ez az emlékező verse a mély részvét, a baráti gyász, a méltatlan kort vádoló panasz hangjából a reménykedő, bizakodás hangjába csap át, amikor így végzi versét:

Igaz volt Csokonainak. Jósága beteljesült. MI MÁR TUDJUK, hogy miért hallgatták el Földit. Mert az akkori szarnok uralom igei vezette minden felvilágosult megnyilvánulást.

megakadályozni. De azt is tudjuk, hogy miért tartjuk mi magyarnak: mert Földi is a jobb, a szebb, a boldogabb emberi életért küzdött: a haladásért, Enyedi József

